Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
15 СЕНТЯБРЬ 1973 й.
ШАНБА
№ 217 (2201).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ Новороссийск ва Керчь шаҳарларига «Қаҳрамон шаҳар» фахрий унвони бериш ҳақида СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари эълон қилинган.

⊙ СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Москвага келган ГФР озиқ-овқат, қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги министри Й. Эртлни кеча Кремлда қабул қилди. Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикасини иқтисодий ривожлантиришга, ҳар икки мамлакат ўртасида иқтисодий муносабатларни кенгайтиришга оид айрим масалалар ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи бошқа масалалар муҳокама қилинди.

⊙ Аргентина Компартияси Марказий Комитети Ижроия Комитетининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Орестес Гиольди 14 сентябрда Тошкентга келди. Орестес Гиольди ва унинг ҳамроҳлари КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибдилар.

Тошкент—Олмаота—меҳнатда мусобақадошлар

ЮТУҚЛАР ОРТАВЕРАДИ

Илгари хабар қилганимиздек тракторсозлар Маданият саройида Куйбишев районининг партия-хўжалик актив йиғилиши бўлиб ўтди. Актив йиғилишида беш йилликнинг ҳал қилувчи йили учун қабул қилинган социалистик мажбуриятнинг бажарилиш масаласи кўриб чиқилди. Актив ишида куйбишевликлар билан мусобақадош бўлган Ҳамза ҳамда Олмаота шаҳрининг Фрунзе район делегатлари қатнашдилар.

Мусобақадош районлар беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили учун қабул қилган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришда қандай ишларни амалга оширганликлари ҳақида партия-хўжалик активи йиғилишининг қатнашчилари ҳикоя қиладилар.

И. П. ТУРСУМЕТОВ,

Куйбишев район партия комитетининг биринчи секретари.

— Ўзбекистон ССР ташкил топганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ғайрат камарини боғлаган районимиз меҳнаткашлари Ҳамза района ҳамда Олмаота шаҳрининг Фрунзе района меҳнат коллективлари билан муваффақиятли равишда мусобақалашмоқдалар.

Район саноат корхоналарининг коллективлари 1973 йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида давлат планини бажарибгина қолмай, шунинг билан бирга қабул қилинган социалистик мажбуриятни ҳам муваффақиятли адо этдилар. Саккиз ойда пландаги 269 миллион сўмлик ўрнига 279 миллион сўмлик, ёки пландагига нисбатан 10 миллион сўмлик кўп саноат маҳсулоти реализация қилинди. Саккиз ойда саноат ишлаб чиқариш суръатининг ўсиши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 112.1 процентни ташкил қилди.

Бу муваффақиятларга эришишда трактор, «Ташкенткабель», лак-бўёқ, ун заводи, пахта заводи, устки трикотаж фабрикасининг коллективлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Умуман олганда, район саноати меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш бўйича қабул қилган мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқда. Район корхоналарида ишлаб чиқарилаётган беш номдаги маҳсулотга давлат «Сифат белгиси» берилди.

Юксак ишлаб чиқариш ютуқларига эришишда социалистик мусобақанинг оммавий тус олганлиги кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда. Ҳозир социалистик мусобақа қатнашчиларининг сони 25 минг кишидан ортиб кетди.

Район меҳнаткашлари тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчилари Лидия Казанцева билан Евгения Губинанинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилдилар. Тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилган кишиларнинг сони бугунги кунда саккиз мингга яқинлашиб қолди.

Кўплаб ишлаб чиқариш илғорлари ҳозирдаёқ 1974 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Трактор заводининг ишчиси Мирсаъдуллаев, Дроздов, Вали Раҳмонов. «Ташкенткабель» заводининг прессчилари Назаров ва Гарифуллин, «Союзхлопкомаш» бирлашмаси машинасозлик заводининг электр пайвандчиси Содиқов, холодильник заводининг йиғувчиси Тўраев ва бошқа кўпгина кишилар шулар жумласидандир.

Ютуқларни тилга олиш билан бир қаторда биз шу йилнинг қолган ойларида амалга оширишимиз лозим бўлган жиддий вазифаларни ҳам унутмаслигимиз керак. Анализлар шуни кўрсатмоқдаки, биз йил охиригача ой сайин 36 миллион сўмликдан зиёд, ёки олдинги ойлардагига нисбатан 5 процент кўп саноат маҳсулоти реализация қилишимиз керак. Бу вазифа хўжалик раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотларининг мавжуд имкониятларни яна бир бор кўздан кечиришларини, план ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши юзасидан ўн кунлик графиклар тузиб чиқишларини тақозо этади.

Б. В. МЕШЧЕРЯКОВ,

Олмаота шаҳар Фрунзе район партия комитетининг секретари.

— Мен аввало районимиз меҳнаткашларининг Ўзбекистон пойтахтидаги Куйбишев район меҳнаткашларига йўллаган қизғин қардошлик саломларини ҳамда энг яхши тилакларини изҳор этганлигим билан бахтиёрман.

Районларимиз ўртасида кўпгина ўхшашликлар бор. Тошкентнинг Куйбишев ва Олмаотанинг Фрунзе районида Совет Иттифоқидаги барча миллатларнинг вакиллари ягона қардошлик оиласида яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар. Сизларнинг ва бизларнинг районимизда кўплаб саноат корхоналари, ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот институтлари ишлаб турибди.

Бизларни бир-биримиз билан яқинлаштираётган энг муҳим нарса — икки район меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини муваффақиятли равишда амалга оширишга интилишларидир. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида районларимиз ўртасида авж олдирилган социалистик мусобақа ҳам ана шу мақсад учун хизмат қилади. Бу мусобақанинг мақсади икки район меҳнаткашларининг иш тажрибаларини ўзаро ўртоқлашиш, барча янгиликларни, илғор тажрибасини ишлаб чиқаришга жорий этиш, дўстона маслаҳат ва беғараз ёрдам кўрсатишдан иборатдир.

Районимиз корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари саккиз ойлик планни муваффақиятли якунладилар. Планга қўшимча 1 миллион 300 минг сўмлик халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқарилди ва реализация қилинди. Шуни қайд қилиш кераккя, саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бажарилди.

Кўпчилик корхоналар қабул қилган социалистик мажбуриятларини бажармоқдалар. Биринчи ярим йилликда СССР 50 йиллиги номли мўйна комбинати, ҳисоблаш техникасини ремонт қилувчи завод, полиграфия комбинати ва бошқа корхоналарнинг коллективлари социалистик мусобақада яхши натижаларга эришдилар.

Районда айниқса меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракати кенг авж олдирилди. Ҳозир ана шу ҳаракат қатнашчиларининг сони 16 минг кишидан ошиб кетди. Райондаги 2 мингдан ортиқ ишчи беш йилликни — тўрт йилда, 3 ярим мингдан зиёд меҳнаткаш— тўрт ярим йилда бажариш учун курашмоқда.

«Беш йилликни — тўрт йилда!» мусобақасини бошлаб берган Ю. Гагарин номли тикув фирмасининг чевари Анна Сербина ва бошқа корхоналарнинг 60 ишчиси беш йиллик шахсий топшириқларини бажариб бўлдилар.

Кондитер фабрикасининг ишчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зияқул Тулендинованинг «Беш кунлик топшириқни — тўрт кунда бажариш!» тўғрисидаги ватанпарварлик ташаббуси районимизда кенг қулоч ёзди.

Вазифамиз шундан иборатки, эришилган ютуқлар билан чекланиб қолмай, уни доимо ошира боришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Биз Тошкентда бўлган кунларимизда баъзи бир корхоналар билан, Куйбишев района эришган кўрсаткичлар ҳамда бу ерда мусобақа формаларининг қандай ривожланганлиги билан танишдик. Мусобақада ким ғолиб чиқишлигини олдиндан башорат қилиб айта олмаймиз. Лекин, шунга аминмизки, бу мусобақада мағлублар бўлмайди. Чунки биз олиб бораётган мусобақа иккала районнинг экономикасини ривожлантириш, совет кишиларининг фаровон ҳаёти ва маданий турмушини бундан буён янада ошириш имконини беради.

Б. О. ОБИДОВ,

меҳнаткашлар депутатлари Ҳамза район ижроия комитети раисининг ўринбосари.

— Беш йилликнинг учинчи йилида Ҳамза района меҳнаткашлари Тошкентнинг Куйбишев ва Олмаотанинг Ленин район меҳнаткашларини социалистик мусобақага чақирган. Бундан ташқари райондаги ўн олти саноат корхонаси ва ташкилоти қардош республикаларнинг ўн етти шаҳридаги турдош корхоналар ва ташкилотлар билан мусобақалашмоқда. Ана шу мусобақаларнинг олдинги сафида В.П. Чкалов номли авиация, «Ташсельмаш», 6-темир-бетон буюмлари, «Узсельхозтехника» тажриба-механика заводлари, 1. 2-ун комбинати, гуруч комбинати ва бошқа корхоналар бормоқда.

Район саноат корхоналарининг ҳамма коллективлари саккиз ойлик давлат планини барча кўрсаткичлар бўйича бажардилар ва ўн ярим миллион сўмлик қўшимча маҳсулот реализация қилдилар. Меҳнат унумдорлиги пландагига нисбатан 2,3 процент ортди. Район бўйича маҳсулот таннархи камайтирилди, асосий фондлардан ҳамда оборотдаги маблағдан фойдаланиш яхшиланди. Кўпчилик корхоналар ишлаб чиқариш самарадорлиги ва рентабеллигини оширишга эришдилар.

Бу ютуқлар мусобақанинг кенг авж олдирилганлиги туфайли қўлга киритилди. Мусобақа меҳнаткашлар ташаббуси ва активлигини оширишнинг қудратли воситаси бўлиш билан бирга, илгари фойдаланилмаган имкониятларни ишга солиш, меҳнат ва моддий маблағларни тежаш имконини бермоқда.

Ҳозирги кунда социалистик мусобақада район меҳнаткашларининг 85 проценти қатнашмоқда. Жумладан, 70 процентдан ортиқ мусобақадошлар шахсий мажбурият қабул қилганлар ва уни муваффақиятли бажармоқдалар. Мусобақа давомида жамоат ишлаб чиқаришининг самарадорлигини оширишга ва резервлардан тўла фойдаланишга қаратилган янгидан-янги ташаббуслар туғилмоқда. Меҳнат унумдорлигини ошириш асосида ишлаб чиқариш топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган мусобақа кенг қулоч ёйдирилди. Бизнинг вазифамиз ҳам эришилган ютуқларни умумлаштиришдан ва ҳар бир ишчининг эътиборига етказишдан иборатдир.

Миллионлар мусобақаси

Менинг беш йиллигим

Ишчи сўзи—ҳақ сўз

МЕҲНАТ КАЛЕНДАРИДА — 1976 ЙИЛ

Беш ойдан бери 1976 йил ҳисобига ишлаяпман. Тўққизинчи беш йиллик шахсий ишлаб чиқариш программасини апрель ойидаёқ бажариб қўйган эдим. Меҳнатда эришган зафарим билан мени 2-тикув фабрикасининг коллективи қизғин муборакбод этди. Тошкент тўқимачилари— Лидия Казанцева ва Евгения Губиналарни шарафлаш район меҳнат зарбдорларининг слётида ҳам мени табриклашди.

Сенинг бутун маҳоратинг ва интилишларингнинг эъзозланаётганлигини эслаш жуда ёқимлидир. Энг муҳими— сенинг меҳнатинг ишлаб чиқаришга катта фойда келтираётганини билганингда қалбинг қувончга тўлади.

Мен корхонанинг бичув цехида ишлайман. Ихтисосим — материалларни қирқиш. Иш стажим 20 йилдан ортиқ. Кўп йиллик тажрибам иш кунимни аниқ ташкил этишга имкон бераяпти. Ҳар доим сменага барвақт — 10—15 минут олдин келаман. Бичув машинамнинг бетўхтов ишлашини таъминлаш мақсадида уни яна бир бор кўздан кечираман.

Бундай қараганда юксак механизациялашган бизнинг корхонамизда маҳсулотни бичиш жуда бир оддий ишдек туюлади. Лекин аслида у кишидан диққат билан ишлашни талаб этади. Бир зум ҳаёлингиз бўлиндими, газламани белгиланган жойдан эмас, бошқа йўлдан қирқиб юборишингиз ҳеч гап эмас. Бутун коллективимиз фақат аъло навли маҳсулот тайёрлаш, хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлашга эътиборни қаратяпти.

Мен энг юқори разрядга — олтинчи разрядга эгаман. Фабрикада ишлаган йилларимда ўзимнинг касбимни кўпгина ишчиларга ўргатдим.

ҲАР КУНИ ИККИ НОРМА БАЖАРИЛЯПТИ

Ана шундай қобилиятли шогирдларимдан бири Маҳсума Ўтановадир. Ўтган йили мен унга материалларни бичишни ўргатган эдим, бу йил эса у билан мусобақадошман. Албатта, менинг ишлаб чиқаришда қўлга киритаётган ютуқларим юксакдир. Лекин Маҳсуманинг эришаётган зафарлари кишини қувонтиради.

1973 йил учун зиммага олган социалистик мажбуриятларимда ойлик топшириқни камида 200 процент бажаришни битиб қўйганман. Мен ана шу ваъдамга вафо қиляпман.

Беш йилликнинг учинчи йили мен учун қувончли бўляпти. Янги квартира олдим, институтнинг охирги курсига ўтдим. Мен тўқимачилик ва енгил саноат инженерлари институтида сиртдан ўқияпман. Фабрикамизнинг кўпгина ишчилари олий ўқув юртларида таҳсил кўришади.

Ҳар куни эрталаб зўр кайфият билан ишга ошиқаман. Бизда аъло даражада меҳнат шароитлари яратилган. Цехимиз ёруғ ва кенг. Ундаги жиҳозлар янги ва юксак унумлидир.

Тикув цехлари қанчалик тез ишласа биз бичувчилар ҳам шунчалик унумли меҳнат қиламиз. Шунинг учун ҳам бизнинг коллективимиз ўзига белгиланган ишни ўз вақтида бажариш, материалларни сифатли қилиб бичишга эътиборни қаратяпти. Улар йиллик ишлаб чиқариш программасини СССР Конституцияси кунигача бажаришни мўлжалламоқдалар.

Н. ГЕРАСИМОВ,
2-тикув фабрикасининг ишчиси.

ҲИНД ОЛИМИНИНГ ТААССУРОТИ

Ҳиндистон Республикасининг Ҳайдаробод шаҳридаги геофизика институтининг сейсмолог олими Кайланинг Тошкентга келишдан мақсади ўзбек сейсмологларининг ишлари билан яқиндан танишиш эди. У сейсмология илмий тадқиқот институтида бир неча кун мобайнида ер қаърининг қатламлари тузилишини ва зилзилаларни олдиндан башорат қила билиш масалаларига доир ишлар билан танишиб чиқди. Натижада икки мамлакат олимларининг зилзилашунослик борасида олиб бораётган ишлари бир мақсадга қаратилганлиги яққол намоён бўлди. Ҳинд олими Тошкентдан кета туриб сейсмология институтида таассуротлар дафтарига қуйидагиларни ёзиб қолдирди:

«Бу институт олимларининг ишлари менда яхши таассурот қолдирди. Илмий даргоҳ Совет Иттифоқидаги йирик тадқиқотлар марказларидан бирига айланган. Бундан ташқари Тошкент шаҳрининг жамоли менга анча ёқиб қолди. 1966 йилда содир бўлган зилзиладан кейин бу шаҳарда жуда катта қурилиш ишлари олиб борилганлиги ҳар бир кишини ғоятда ҳайратга солади. СССР халқларининг қардошлиги, дўстлиги, матонати туфайли табиий офат қолдиқлари бутунлай бартараф этилган. Бири-биридан чиройли массивлар қурилиши совет кишилари учун яратиб берилган қулай шароитлардан гувоҳлик бериб турибди».

Пропаганда ишлари тажрибаси ўрганилмоқда

Ўзбекистонда бир юз эллик мингга яқин шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари коммунистик меҳнат мактабларида ўқимоқдалар. Тошкентда коммунистик меҳнат мактабларига раҳбарлик қилувчи методик кенгашлар раисларининг республика семинари шу мактабларда машғулотларни янада такомиллаштириш масалаларига бағишланди. Иқтисодий билим асосларини, илғор ишлаб чиқариш тажрибаларини ёйиш, маънавий-ахлоқий мавзуларда машғулотлар ўтказиш юзасидан тажрибалар ўрганилади.

(ЎзТАГ).

Мамлакатимиз пахтакорларига ниҳоятда қўл келаётган «Ташхимсельмаш» заводи ишлаб чиқараётган ОВХ-14 маркали машиналарига бўлган талаб ой сайин ортиб бораяпти. Тракторларга ўрнатилаётган бундай мосламалар ғўза баргларини тўкиш (дефолиация)да ниҳоятда яхши натижалар бераяпти. Ҳар куни завод коллективи ана шундай машиналардан жойларга кўплаб жўнатмоқда.

СУРАТДА: тракторга ўрнатилган ОВХ-14 маркали пуркагич мослама.

МЕҲНАТКАШЛАР ҒАЗАБИ

Чилида рўй берган ҳарбий тўнтариш тўғрисидаги ташвишли хабарлар Ўзбекистон меҳнаткашларини ғоят ғазаблантирди. Улар кўп киши қатнашган митингларда ҳарбий хунтани ва унинг жиноятларини кескин қораламоқдалар. Тошкентдаги биринчи пойафзал фабрикаси коллективининг бўлиб ўтган митингида коммунист мастер Валентина Алексеева дарғазаб бўлиб нутқ сўзлади.

— Биз ишчилар, — деди у, — Чилида рўй бераётган воқеаларни зўр диққат билан кузатиб бордик. Ҳукуматга қарши унсурлар мамлакатнинг прогрессив йўлдан ривожланишини орқага қайтаришга, мамлакатда сунъий равишда қийинчиликлар туғдиришга, унинг иқтисодий тараққиётига халақит беришга бор кучлари билан ҳаракат қилдилар. Реакциячилар бутун жаҳон кўз олдида президент Сальвадор Альенде бошчилик қилаётган қонуний ҳукуматга қарши чиқдилар. С. Альенде меҳнаткашларнинг манфаатларини фидокорлик билан ҳимоя қилди. Биз ҳарбий хунтанинг нодонлик билан қилган ҳаракатларидан ғазабланиб, Чили халқи реакция кучларига муносиб зарба беришга ўзида етарли куч топа олишига ишонамиз.

Механиклар бригадири Н. Мельников, фабрика комсомол комитетининг секретари Г. Брехер ҳам митингда сўзга чиқиб, ишчилар коллективи номидан Чили меҳнаткашларига қардошларча бирдамлик изҳор этдилар.

Тошкент пойафзалчилари якдиллик билан қабул қилинган резолюцияда реакцияларнинг жиноятларини ғазаб билан қоралаб, Чили халқининг ўз демократик ҳуқуқлари учун олиб бораётган ҳаққоний курашини астойдил қўллаб-қувватлаётганликларини билдирдилар.

* * *

Тошкентдаги электрон техникаси заводининг ишчи ва хизматчилари Чилида реакцион ҳарбийлар ҳокимиятни зўравонлик билан ўз қўлларига олганликларига қарши норозилик митинггига «Ҳарбий хунта Чилидан йўқолсин!», «Чили халқи сиз билан биргамиз!» деган сўзлар ёзилган транспарантларни кўтариб келишди.

— Чилилик исъёнчилар, — деди созловчи слесарь Ф. Г. Симоненко митингда, — ҳокимиятни зўравонлик билан қўлга олиш, халқ сайлаб қўйган қонуний ҳукуматни ағдариб ташлаш режаларини аллақачоноқ тузиб қўйган эдилар. Жиноятчилар қилган тўнтариш ҳар бир софдил кишининг қаҳр-ғазабини қўзғатмоқда. Корхонамиз ишчилари Чили халқининг ҳаққоний кураш йўлидаги иродасини жиноятчиларнинг жазо чоралари бука олмаслигига аминдирлар. Биз Чилидаги ҳарбий тўнтариш хусусида КПСС Марказий Комитетининг баёнотини тўла-тўкис қувватлаймиз.

Митингда заводнинг катта инженер-конструктори В. А. Треумов, завод директори В. Г. Мушкарев сўзга чиқиб, бутун ишчилар коллективи номидан Чили халқи тақдири учун ғоят ташвишланганликларини изҳор этдилар, Чили халқи билан қардошларча бирдам эканликларини айтдилар.

Митинг қатнашчилари қабул қилган резолюцияда Чили меҳнаткашларининг реакцияга қарши курашида уларни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаяжакларини билдирдилар.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ЯШАЕТГАН КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА «ҚАҲРАМОН ОНА» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн ва ундан ортиқ бола туғиб тарбиялаган оналарга «Қаҳрамон она» фахрий унвони берилсин ҳамда уларга «Қаҳрамон она» ордени ва СССР Олий Совети Президиумининг ёрлиқлари топширилсин.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ БЎЙИЧА;

1. Бобомуҳамедова Ўктам — уй бекасига.
2. Жўрабоева Ойниса — уй бекасига.
3. Қодирова Матлуба — уй бекасига.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 йил 5 сентябрь.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ БУХАРЕСТ. Жорже Энеску номидаги VI Халқаро музика фестивали республика саройининг катта залида М. Кристеску раҳбарлигидаги Бухарест давлат филармонияси симфоник оркестрининг концерти билан очилди. Унда совет скрипкачиси, Ленин мукофоти лауреати, СССР халқ артисти Леонид Коган қатнашди, Моцарт ва Энеску асарлари ижро этилди.

Фестивалда иштирок этиш учун бу ерга кўпгина мамлакатлардан машҳур ижрочилар ва музика коллективлари келишди. Геннадий Рождественский раҳбарлигида марказий телевидение ва радио эшиттириш катта симфоник оркестрининг чиқишини Руминия музика шинавандалари сабрсизлик билан кутишмоқда. Оркестрнинг программасида Чайковский, Энеску, Шчедриннинг музикалари бор.

★ ТОКИО. Японияиинг «Мицубиси Дзюкогио» кемасозлик компанияси 400 минг тоннадан юк кўтара оладиган учта танкер қуришга шартнома тузди. Танкерлар шу классдаги бошқа кемаларга нисбатан ғоятда кенг — 70 метрдан бўлади, сув остига тушадиган қисми 29 метрга етади ва узунлиги 366 метрдан бўлади. Компаниянинг айтишича, шундай катталикдаги ҳар бир танкерни қуриш учун ҳар бири 200 минг тонна ҳажмли икки кемани қуришга нисбатан анча кам пўлат кетади.

Янги кемалар 1975 — 77 йилларда битказилиб, буюртмачига топширилмоқчи.

⊙ ВАШИНГТОН. Шу йилнинг биринчи кварталида Американинг Шарқий Европа мамлакатлари ва Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ ҳажми 580,1 миллион долларга етди, деб хабар қилди АҚШ савдо министрлиги. Товар обороти бултурги йилнинг охирги кварталига нисбатан 176 миллион доллар кўпайган.

⊙ КАРАКАС. Венесуэла марказий банки мамлакат территориясида ишлаётган чет эл компанияларига қарз беришни тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилди. Эндиликда барча чет эл компаниялари ва аралаш корхоналар (бу корхоналардаги акцияларнинг 50 процентдан кўпи ажнабийлар қўлида) ўз операцияларини оладиган даромадлари ҳисобига пул билан таъминлашлари керак.

⊙ БУДАПЕШТ. Венгрия телевиденеиси ўқув телевизион фильмлар туркумини рус тилида кўрсата бошлайди. Совет Иттифоқи ҳаёти ҳақидаги фильмлар Венгриядаги ўрта мактаблар, курсларнинг ўқувчиларига, олий ўқув юртларининг рус тилини ўрганувчи тингловчиларига ёрдам бериши мумкин. Бу фильмларни намойиш қилиш олдидан малакали рус тили ўқитувчилари телевидение орқали лекция ўқийдилар.

Ҳозирги вақтда Аэрофлот халқаро линияларининг умумий узунлиги 250 минг километрдан ошиб кетган. Йўловчиларни, юкларни манзилига элтаётган совет лайнерларини ер шарининг турли бурчакларида учратишингиз мумкин.

СУРАТДА: Куала-Лумпурдаги Субанг халқаро аэропортида (Малайзия). Пастда — «ИЛ-62»; ўнгда— Аэрофлот кассаси ёнида йўловчиларнинг билети расмийлаштирилмоқда.

С. Бичков фотолари. ТАСС фотохроникаси.

Тошкент экскаватор заводининг машинасозлари она Ватанимиз халқ хўжалиги учун бу йил 1200 га яқин экскаватор тайёрлаб беришга аҳд қилишган. Иши билан сўзи бир машинасозлар ўз зиммаларига олган улкан вазифаларни бажариш учун фидокорлик билан меҳнат қилаяптилар. Сиз мана бу суратда корхона механика цехининг бўлгуси йил ҳисобига кўпдан бери ишлаётган илғор токарлари — КПСС аъзоларидан Риф Шомгунов билан Раҳим Йўлдошев ўртоқларни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотолари.

Л. И. Брежнев нутқлари ва мақолалари тўплами

Сиёсий адабиёт нашриёти «КПСС ва Совет давлатининг ташқи сиёсати тўғрисида» деган ном билан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев нутқлари ва мақолаларининг тўпламини нашр этди. Бу тўплам Коммунистик партия ва Совет давлатининг ташқи сиёсатига бағишланган бўлиб 1964-1973 йиллардаги даврни ўз ичига олади.

Китобда КПСС ленинча ташқи сиёсат йўлининг асосий қоидалари чуқур анализ қилинган ва ижодий ривожлантирилган. Китобда Коммунистик партия ташқи сиёсат йўлининг энг муҳим йўналишлари — жаҳон социализми позицияларини мустаҳкамлаш учун кураш, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан ҳар томонлама қардошларча алоқаларнинг ривожлантирилиши таърифлаб берилган. Уларнинг халқаро миқёсда ижобий ўзгаришлар юз беришида муҳим роль ўйнаётгани ва ўзаро келишилган ташқи сиёсий ҳаракатлари катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилади.

Уртоқ Л. И. Брежнев нутқлари ва мақолалари тўплами партиямиз, унинг ленинчи Марказий Комитети ва Совет ҳукумати халқаро фаолиятининг энг муҳим масалаларини чуқур ўрганиб олишда коммунистларга ва барча меҳнаткашларга ёрдам беради. (ТАСС).

О Л И Й М А Р К А

10000 МАҲСУЛОТГА ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИ БЕРИЛДИ

Совет индустриясининг командирлари ва маҳсулот сифати проблемалари билан шуғулланувчи мутахассислар ўзига хос юбилейни нишонлашлари мумкин. Москвадаги Оржоникидзе номли завод 1 Б732 моделли ярим автоматни олий давлат аттестация маркаси олиш учун тақдим этди. Бу — Ватанимиз саноатининг олий аттестация маркаси берилган ўн мингинчи маҳсулоти бўлиб қолади.

Давлат сифат белгиси — беш қиррали чизиқ ичидаги ўлчов торозининг тасвиридан иборат. Унинг юқори қисмига «СССР» ҳарфлари ёзилган. Сифат жиҳатидан Ватан стандартлари талабларидан ортиқ бўлган, шунингдек, жаҳон бозоридаги шундай маҳсулотларнинг техникавий — эксплуатацион кўрсаткичларига мос келадиган ёки ундан ошадиган маҳсулотга ана шундай белги берилади. Фахрий белги билан тақдирланган маҳсулот юқори улгуржи нарх билан реализация қилинади. Унинг нархини белгилаганда, корхонанинг қўшимча ишлаб чиқариш чиқимларини қоплаш ва унинг моддий рағбатлантириш фондига муайян миқдорда пул тушишини таъминлаш назарда тутилади.

Сифатни давлат аттестациясидан ўтказиш жаҳон практикасида жуда машҳур ҳодисадир. Социалистик мамлакатларда ГДР билан ПХР буни биринчи бўлиб жорий этишди. Айни вақтда шу мамлакатларда аъло сифатли маҳсулот тайёрловчиларни иқтисодий жиҳатдан рағбатлантириш системаси ишлаб чиқилди. Англияда «Кайт марк» сифат белгиси 1938 йилда жорий этилган эди, орадан бир неча ой ўтгач Францияда ҳам шундай қилинди. Японияда сифатни давлат аттестациясидан ўтказиш 1949 йилдан бошлаб расм бўлди.

Совет Иттифоқида давлат аттестацияси 1967 йилда жорий этилди. Аввал бошда у тажриба тарзида ўтказилди. Бу катта иқтисодий тажрибада салкам ўттизта министрлик билан идорага қарашли 20 завод-фабрика қатнашди. Саноат тармоқлари бу қадар кенг кўламда иштирок этганлиги СССР Министрлар советининг давлат стандартлар комитети таклиф этган аттестация методикасини пухта ва атрофлича текшириш имконини берди. Кейинчалик ҳам методикага ўзгаришлар ва қўшимчалар киритилиб ниҳоят тўрт йил муқаддам у узил-кесил тасдиқланди.

Энг яхши маҳсулотларга фахрий беш қирра маркасини қўйиш ҳуқуқи сифатни бошқариш давлат системасидаги муҳим бўғиндир, бу система ҳозир мамлакат саноатига жорий этилмоқда. Завод ва фабрикалар коллективларининг сифат белгисидан фойдаланиш ҳуқуқини олишга интилиши маҳсулотни экспорт қилишни кўпайтиришга, унинг жаҳон бозоридаги рақобат қила олиш қобилиятини оширишга ёрдам беради.

Биринчи сифат белгиси 1967 йил 22 апрелда Москвадаги Владимир Ильич номли заводнинг электр двигателига берилди. Завод электр двигателни олий аттестация маркаси олишга тақдим этиб, унинг мислсиз узоқ муддат — 18 йил хизмат қилишига кафолат берди. Шу тариқа гарантияланган хизмат муддати уч баравар оширилди.

Сўнгра комиссия «Москабель» заводининг олис алоқа кабелига олий аттестация маркасини берди. Бу кабеллар ўша вақтдаёқ чет элларда ишлаб чиқарилган ана шундай буюмлар билан муваффақиятли равишда рақобат қилаётган эди.

Пойтахтдаги заводлар ва фабрикалар кетидан индустриал Москванинг социалистик мусобақа соҳасидаги асосий мусобақадош дўсти бўлган ленинградликлар давлат аттестациясига ўз маҳсулотларини тақдим эта бошладилар. Улар фахрий беш қирралик белгини олишга қайси маҳсулотни биринчи бўлиб тақдим этганликларини ҳозир эслаш қийин. Бироқ, «КПСС XXII съезди» заводи мингинчи белгини олганлиги мутлақо равшан қилиб ёзиб қўйилган. Ўшанда корхона Дунайдаги Темир дарвоза — Жердап электр станцияси учун Румыния билан Югославиянинг буюртмасига биноан қурилган 178 минг киловатт қувватли махсус трубинани аттестацияга топширган эди.

Ҳозир аттестациядан ўтказилган маҳсулотлар рўйхати ўн мингтага етди. Улар орасида иссиқлик ва гидравлика трубиналари, тепловозлар, тракторлар, юк автомобиллари, металл ишлаш ва тўқувчилик станоклари, ип йигириш-пишитиш машиналари, подшипниклар, шиналар, дизель двигателлар, синтетик каучук ва химия ишлаб чиқаришининг бошқа кўпгина маҳсулотлари бор. Бу рўйхатда кўпгина истеъмол товарларини — телевизион ва радио приёмниклар, идиш-товоқлар, газламалар, кийим-кечак ва трикотаж маҳсулотларини ҳам кўриш мумкин. СССР давлат стандартлар комитетида шуни маълум қилишдики, 1973 йил 1 июлгача яъни саноат 9445 та аттестацион маҳсулотни ишлаб чиқараётган бир пайтда истеъмол моллари, шу жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари улушига 5083 та сифат белгиси тўғри келар эди.

Коммунистик партия сифатни ошириш проблемаларига ҳамиша катта эътибор бериб келди. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездида қилган докладида бундай деган эди: «Ҳозирги шароитларда, бутун халқ хўжалиги учун берадиган самарани эътиборга оладиган бўлсак, яхши деган сўз деярли ҳар соҳада кўп деган маънони ҳам билдиради. Программа усулида бошқариладиган битта замонавий станок эскирган конструкциядаги ўнлаб станокнинг ишини бажаради, кўп юк тортадиган битта автомобиль одатдаги бир неча автомобиль юкини ташиб бера олади, қуввати оширилган битта самолёт двигатели аввалги типдаги икки-уч двигателнинг ўрнини боса олади».

Илғор корхоналарнинг тажрибаси бу сўзлар жуда тўғрилигини яққол исботлайди. Бир вақтлар Улар турбомотор заводи дизель двигателларининг ҳамма техникавий-эксплуатацион кўрсаткичларини обдон яхшилаб, сўнгра уларни аттестацияга тақдим этган эди. Ўтган беш йиллик мобайнида «УТМЗ» дизелларининг ремонти жами 1,4 баравар ортди. Бу —бир неча минг моторни қўшимча ишлаб чиқаришга тенг келади. Уларни тайёрлаш учун завод янги ишлаб чиқариш корпусини қуриши лозим бўлар эди.

Ярославлдаги «Автодизель» бирлашмасининг двигателлари яхши шуҳрат қозонган. Ўтган беш йиллик давомида уларнинг ресурси икки баравар кўпайди. Оширилган ресурсли моторларни ишлатиш халқ хўжалигига келтирган тежам миқдори фирмадаги бош корхона—мотор заводининг асосий ишлаб чиқариш фондлари қимматидан ошиб кетди. Белоруссияда ишлаб чиқарилаётган «Минск—32» электрон ҳисоблаш машиналари сифатини сифат белгиси оладиган даражага етказиш халқ хўжалигига ҳар йили 11 миллион сўмга яқин тежам беради.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Аммо шундай бўлса ҳам бу мисоллар сифат масаласи саноатимизда ҳал этилган проблема бўлиб қолди, дейиш учун бизга асос бермайди. Аттестациядан ўтказилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш ҳажми ҳали ҳам унчалик кўп эмас.

Маҳсулотга олий аттестация маркаси берилиши—қувончли ҳодисадир. Шу боисдан ҳам бугун ҳар бир киши сифат белгиси қўйилган маҳсулотни ишлаб чиқараётган барча ишлаб чиқариш коллективларини муваффақият билан албатта табриклагиси келади.

В. БЕЛЯЕВ,
ТАСС обзорчиси.

Дўстлик эшелонлари

ЛЕНИНСК. (ЎзТАГ). Асака станциясидан янги ҳосил пахта толаси ортилган состав Иваново тўқимачиларига жўнатилди. «Минглар шартномаси—амалда», «Андижон билан Иваново—қардошлашган шаҳарлар», «Маннон Жалолов билан Зоя Пухова издошларининг сафлари кенгайиб бораверсин» деган ёрқин шиорлар вагонларни безаб турибди.

Эшелонни жўнатиш олдидан станцияда кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Бу митингда Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимов область пахтакорлари билан Иваново тўқимачиларининг қардошлик дўстлиги ҳақида гапирди. Улар «Минглар шартномаси»ни имзолаб, ўзаро мусобақа бошладилар. Дала меҳнатчилари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида 600 минг тонна Андижон пахтасини давлатга топширишга аҳд қилдилар.

Мана, қаҳрамонона меҳнатнинг дастлабки натижалари —120 тонна сифатли тола тўқимачилар ўлкасига жўнатилмоқда. Фарғона ва Наманган областининг меҳнатчилари бунга яна шунча тола қўшадилар.

Колхозларнинг вакиллари митингда сўзга чиқиб, социалистик мусобақа авж олдирилаётганлиги тўғрисида, мўл ҳосилни мисли кўрилмаган қисқа муддатда йиғиштириб олишни ва унинг асосий қисми машинада териб олинажаги ҳақида гапирдилар.

Область пахта тозалаш заводларининг коллективлари «Минглар шартномаси» бўйича илгари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини қайта кўриб чиқиб, йил охиригача мамлакатдаги тўқимачилик корхоналарига 70 минг тонна ёки топшириқда кўзда тутилганидан 10 минг тонна кўп юқори сифатли «оқ олтин» етказиб беришга қарор қилдилар.

Семафорда яшил чироқ ёнади — йўл очиқ, карнай-сурнай садолари остида эшелон олис сафарга жўнайди. Шу составдан кейин пахта ортган бошқа составлар ҳам мамлакат фабрикаларига йўл олади. Лекин бу состав айниқса диққатга сазовордир. Чунки у Фарғона водийсидан бу йил жўнаётган биринчи составдир.

...Деҳқонлар қилган меҳнат самараси ортилган состав жўнаб кетди. Орадан бир соат ўтгандан кейин эса тепловоз шу станцияга Россиядан катта эшелонни олиб келди. Бу эшелонда қурилиш ва заводлар учун мўлжалланган машиналар, станоклар бор эди. Бу ерда Ивановодан келган вагонлар ҳам бор эди. Нафис тола Узбекистонга ранг-баранг газлама шаклида қайтиб келмоқда.

● *Ташвишли сигнал*

Қурувчилар кетди, иш чала қолди

Авиасозлар шаҳарчасининг 4-кварталидаги 204 ва 244-ўрта мактаблар бир-бирига ёндош. Уларнинг иккиси ҳам турли вақтда қурилган. 204-мактаб ўтган йили август ойининг охирги кунларида, 244-мактаб эса шу йил июлда фойдаланишга топширилди.

204-мактабдан олдин ўз муддатида битказилган 244-мактаб ҳақида бир-икки оғиз гапирмоқчиман.

Бу янги мактабда чала қолган ишлар кўп эди. Аммо ҳозир мактаб директори Аҳмад Охунжонов бу ҳақда эътироз билдира олмайди. Чунки коллектив август ойи ичида барча чала ишларни битказди. Қўшни мактабда эса аҳвол жуда ачинарли. Қурувчилар бинода бамайлихотир меҳнат қилишлари туфайли, пландан ортда қолиб кетишди. Мактабни фойдаланишга топшириш вақти келганда эса қурувчилар типирчилаб қолишди. Августнинг охирги ҳафталарида 30-қурилиш бошқармаси, 3-монтаж бошқармаси, «Промвентил я ц и я» каби ташкилотларнинг бинокорлари, монтажчи ва пардозчилари бу объектга ҳужум бошлашди. Одамлар икки сменалаб ишлаб, объектни бир амаллаб янги ўқув йилига «битказишди». Чала ишлар эса кўп эди. Машғулотлар бошлангач, бош пудратчи — 30-қурилиш бошқармаси мактабни фойдаланишга топшириш ҳақидаги актга имзо чекишни талаб қилди.

Бинодаги чала ишларни битказиш ҳақида ҳам пудратчилар билан акт имзоланди. Қурувчилар актни олгач, мактабда бир оз иш олиб боришди-да, сўнг ишни ташлаб кетишди. Мактаб коллективи ҳам, район халқ маорифи бўлими раҳбарлари ҳам қурувчиларни қайтара олмади.

Мактабда иссиқлик трассаси ҳам ишга туширилмаган эди. Монтажчиларнинг чала иши ҳали ҳам турибди. Иссиқлик трассаси тўла тартибга келтирилмаган.

Ҳаво алмаштириб турувчи конденционер, санитария техникаси жиҳозлари ҳам чала. Спорт залининг душхонаси бир йилдан бери ишлагани йўқ. Ер тўлага тушиш жойидаги зинапояга том қилинмаган. Ёмғир ёғди дегунча, бу ер сувга тўлади. Мактаб биноси ва спорт залининг томида тешик бор.

204-ўрта мактаб коллективи камчиликларни йўқотишга кўп куч сарфлашди. Бу чала ишлар мактаб директорининг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари ва ўқитувчилар зиммасига оғир юк бўлиб тушди. Кўплаб бетон парчалари гулзор қилинадиган майдондан қазиб олинди. Стадионда қурувчилар қўмиб ташлаган пўлат арматура парчаларини тортиб олишга ҳам анча куч кетди.

Бу йил ёзги каникул пайтида 204-ўрта мактаб коллективи район халқ маорифи бўлимидан берилган материаллар билан бинонинг майда-чуйда ишларини ремонт қилишди. Аммо бинода яна чала ишлар топилади. Одатда янги бинолар фойдаланишга топширилганидан орадан беш йил ўтгандан кейингина ремонт қилишни талаб этади. Бироқ, бу мактаб ҳар йили ремонт қилишга муҳтож. Мактаб маъмурияти қурувчилар чала ташлаб кетган ишларини қачон бажаришлари ҳақида улардан жавоб кутади!

И. КИРИЛЮК.

Жаҳон ойнаси

ЛИДО-ДИ-КАМАЙОРАДАГИ ЖИНОЯТ

Франко Полетти ва Италия коммунистик ёшлар федерациясида унинг ўзидек аъзо бўлиб турган тўрт ўртоғи учун 26 август куни бундан аввалги ҳамма якшанба кунларидагидек бошланди. «Унита» газетасини кўнгилли бўлиб тарқатувчи бу ёшлар газетанинг янги сонларини дастлаб қўлтиқлаганларича кичик курорт шаҳарчаси Лидо-ди-Камайоранинг кўчаларидан боришарди.

Соат 11 дан 20 минут ўтганда Франко Полетти ёнига тўрт одам яқинлашди. Бир лаҳзадан кейин уч еридан пичоқ еган ёш коммунист асфальтга йиқилди.

Жиноятчилар машинага чиқиб қочиб кетиш учун ҳаракат қилдилар. Аммо полиция тез орада машинани тўхтатди. Автомобилда бутун бир аслаҳахона: болталар, оғир калитлар, металл штоклар бор эди. Қамоққа олинганларнинг тўртталаси ҳам триестлик бўлиб. «Миллий авангард» деб аталган янги фашистлар ташкилотининг аъзолари эдилар.

Бундан сал илгарироқ мазкур жиноят ташкилотчиси ва уни бошлаб берувчи Марио Пеллигрини қамоққа олинганди.

Франко Полетти тирик қолди. Маҳаллий врачлар унинг ҳаётини сақлаб қолишга муваффақ бўлдилар. Улар мураккаб ва узоқ давом этган операциялардан кейин унинг ҳаёти хавф-хатарсиз эканлигини маълум қилишди. «Тез ёрдам» машинаси сал енгилроқ жароҳатланган икки ўртоғини — Франческо Каваллеро ва Рикардо Тозини ҳам касалхонага келтирди.

Триестлик тўрт фашист полиция комиссариатига келтирилгач, — деб ёзади «Жорно» газетасининг мухбири, — тез орада бино олдида ғазабга тўлган оламон тўпланди. Қамалган беш жиноятчининг уч нафари полиция машинасига чиқазилди. Машина таҳдид қилиб кузовларни муштлаётган оламон орасидан сирена бақиртириб ўтди. Қолган икки жиноятчини хавф-хатардан сақлаш учун комиссариатда қолдиришди.

Қаҳр-ғазаб ошгандан ошди. Иккинчи куни Лидо-ди-Камайоранинг мингга яқин аҳолиси демократик ташкилотларнинг чақириғи билан янги фашистларнинг жиноятига қарши норозилик билдириш учун намойишга чиқди.

Италия коммунистик ёшлар федерацияси янги фашистларнинг навбатдаги мазкур фитнасини қатъий қоралаб чиқди. Италия Коммунистик партиясининг парламентдаги бир гуруҳ депутатлари ва сенаторлари ички ишлар министрлигига янги фашистларнинг жиноий ҳаракатларини йўқотиш учун ҳукумат қандай чоралар кўришини сўраб мактуб юборди.

В. ТУРУНОВ.
АПН мухбири.

▲

Вьетнам Демократик Республикаси. Ханойдаги Дойкан кўчасида юрган киши димоғига ҳамиша иштаҳа очадиган ёқимли ҳидлар келади. Чунки бу кўчада юзлаб тонна мазали маҳсулот ишлаб чиқарадиган машҳур қандолат фабрикаси жойлашган.

СУРАТДА: қандолат фабрикасининг қадоқлаш цехида.

ВИА—ТАСС фотоси.

▼

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ БОШЛАНДИ

ХАНОЙ. Демократик Вьетнам йигит-қизларидан 40 мингдан ортиқ киши, республика олий ўқув юртларида кириш имтиҳонлари топшира бошлади.

Вьетнам Халқ Армиясининг кечаги жангчиларига, меҳнат стажи ва тажрибаси бўлган ишчи ва хизматчиларига қаршилик кўрсатиш урушида ҳалок бўлган ота-оналарининг фарзандларига Жанубий Вьетнамнинг озод қилинган районларида яшаётган қиз-йигитларга биринчи навбатда афзаллик ва енгилликлар берилади.

Юксак малакали кадрларсиз халқ хўжалигини тиклаш планларини амалга ошириб бўлмаслиги сабабли ВДР ҳукумати инженерлар, машинасозлар, конструкторлар, архитекторлар тайёрлайдиган институтларнинг биринчи курсларига талабалар қабул қилишни 14 процент кўпайтириш ҳақида қарор чиқарди.

Бу йил мактабларни битириб чиққан ва етуклик аттестатларини олган кўпгина ёшлар қардош социалистик мамлакатлардаги, шу жумладан, СССРдаги олий ўқув юртларига юборилди.

(ТАСС).

Ҳарбий харажатлар қисқартирилсин

БОНН. Германия Коммунистик партияси правлениеси президиумининг аъзоси Ю. Ангенфорт Германия Федератив Республикаси ҳукумати томонидан яқинда маъқулланган ва 1974 йил учун мўлжалланган янги давлат бюджети «аҳолининг социал ҳуқуқларини таъминлашни мақсад қилиб олган ҳужжат эмас», — деди.

Ю. Ангенфорт, Германия Федератив Республикасининг ўтган йиллардаги бюджетида бўлган каби бу бюджетда ҳам «қуролланиш билан алоқадор харажатлар яна биринчи ўринга қўйилган», деди.

Германия Коммунистик партиясининг матбуот органи тарқатган баёнотда айтиладики, бюджетнинг турли моддаларида кўзда тутилган ҳарбий харажатлар 1974 йилда 30,7 миллиард маркани ёки бюджетдаги жамики харажатларнинг 22 процентини ташкил этади.

Шу муносабат билан баёнотда уқтириб айтиладики, Германия Коммунистик партияси ҳарбий харажатларни қисқартиришни талаб қилиш билан бирга НАТОнинг Германия Федератив Республикаси территориясидаги қўшинларини сақлаб туриш учун миллиард-миллиард пул тўлашни тўхтатишни ҳам талаб қилади.

Германия Коммунистик партияси монополияларга ва концернларга давлат ёрдами беришдан воз кечишни ҳамда меҳнаткашларга янги кулфатлар келтираётган нарх-навонинг кўтарилаверишига чек қўйиш мақсадида амалий чоралар кўришни ҳам талаб қилади.

(ТАСС).

ХУШ-ХАБАРЛАР

ТЕРМИЗ. Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли 11-трест коллективи уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Шеробод даштларини ўзлаштирувчиларга, Ангор райони ва Сирдарё областидаги бошқа бир қанча район марказлари меҳнаткашларига саҳни 2240 квадрат метрлик уй-жойлар тайёрлаб берилди. Н. Злобин методи билан ишловчи хўжалик ҳисобидаги бригадалар уй-жой қурилишидаги ишларнинг тўртдан бир қисмини бажардилар. Ҳозирги вақтда ўн коллектив бригада пудрати методи билан ишламоқда.

* * *

ШАҲРИСАБЗ. Бу ерда хўжаликлар орасидаги йўлларни ремонт қилиш ойлиги тамом бўлди. Бу ойликда маҳаллий советларнинг депутатлари актив қатнашдилар. Улар ҳамма жойда ҳашар уюштирдилар, ҳашарда ўзлари ҳам актив қатнашдилар. «Пахтакор», «Гулистон», Фрунзе номли, Энгельс номли колхозларнинг дала ва ферма меҳнатчилари ҳашарда зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар.

(ЎзТАГ).

Барбод бўлган сиёсат

Америка давлатлари ташкилотининг (АДТ) АҚШ тазйиқи остида революцион Кубани иқтисодий ва дипломатик жиҳатдан яккалаб қўйиш ҳақида қарор қабул қилганидан буён орадан тўққиз йил вақт ўтди. Ҳозир бу яккалаб қўйиш сиёсатининг тарафдорлари ва мухолифлари баъзи якунларни тўплай оладилар. Уларнинг бир хиллари Куба революцияси тантана қилди деб якун чиқарса, бошқалари «совуқ уруш» тарафдорлари улоқтириб юборган бумеранг қайтиб келиб уларнинг ўзига зарб билан урилди, деган якунни чиқаришга мажбур бўлмоқда.

Жаҳон Кубани қуршаган занжирнинг қандай қилиб узилганини кўрди. Барбод бўлган сиёсатнинг илҳомлантирувчилари ҳам буни эътироф этяпти. Америкада чиқаётган эътиборли «Юнайтед ньюс энд Уорлд рипорт» журнали шу йил июнь ойида: «АҚШнинг Кубага нисбатан тутаётган сиёсати кейинги вақтларда тобора кучлироқ емириляпти» деб қайд қилди.

Ҳозир АДТ аъзоларининг нақ ярми Латин Америкасидаги бу мамлакат билан яхши муносабатларни ривожлантиришни қувватлаб чиқмоқда. Ғарбий ярим шарда Кубани қуршовга олиб туриш амалда барҳам еди. Қўшма Штатларнинг ўзида ҳам яккалаб қўйиш сиёсатидан унинг илҳомлантирувчилари энг кўп зарар кўрганлигини кўпгина кишилар эътироф этмоқда. Куба эса янги социалистик жамият қуришда эришган муваффақиятлари, барча халқларнинг ҳуқуқларини ҳурмат қилишга қаратилган ташқи сиёсати туфайли ўзининг халқаро обрўсини мустаҳкамлади.

Ҳозир Куба жаҳондаги кўпгина мамлакатлар билан ўзаро манфаатли савдо-сотиқ қилувчи давлатдир. Салкам 70 мамлакат унинг билан одатдаги дипломатик муносабатда. Аргентина шу йил май ойида АДТ қарорига амал қилишдан бош тортди. Кубанинг Канада, Буюкбритания, Испания, Франция, Япония, ГФР билан савдо-иқтисодий алоқалари амалда узилган эмас. Бундан ташқари, агар 1966 йилда ташқи савдо ҳажми 303 миллион долларни ташкил этган бўлса, 1972 йилда 730 миллион долларга етди. Ҳозир кўпчилик Латин Америкаси мамлакатлари Куба билан муносабатларни қайтадан тиклаш масаласини қараб чиқмоқдалар.

Коста-Риканинг ташқи ишлар министри Гонсало Фасио Ғарбий ярим шарда кучларнинг янгича жойланишини назарда тутиб ҳозир Кубага қарши ҳеч ким овоз бермасди, деб айтди.

Ҳақиқатан ҳам Озодлик Оролини яккалаб қўйиш сиёсатининг мағлубиятга учрагани ҳозир ҳеч кимга сир эмас. Бу кўпчилик Латин Америкаси республикаларининг ташқи сиёсатда реалистик, оқилона интилишларининг натижасигина бўлиб қолмай, балки социал, иқтисодий ҳаётнинг кўпгина соҳаларидаги масалаларни тез ва тубдан ҳал қилиш намунасини кўрсатаётган социалистик Кубанинг обрўси ўсганлигининг натижаси ҳамдир. Бу масалалар эса Латин Америкасидаги анчагина мамлакатларнинг кун тартибида ҳали ҳам кундаланг бўлиб турибди.

Е. ЛАПШЕВ,
(АПН).

600 МИНГИНЧИ ЗИЁРАТЧИ

БЕРЛИН. Хабаровскдан ёшлар туристик группаси билан ГДРга келган студент қиз Татьяна Либерт Лейпцигдаги ленинчи «Искра» уй-музейининг 600 мингинчи зиёратчиси бўлди.

В. И. Ленин асос солган умумрус сиёсий марксистик «Искра» газетасининг 1900 йил декабрь ойида биринчи сони чиққан Руссише-Штрассе (рус кўчасидаги) уй бундан 17 йил муқаддам музейга айлантирилган эди. (ТАСС).

Урта Осиё темир йўли Салор станциясининг транспортчилари муҳим халқ хўжалик юкларини қатъий график асосида жўнатиб, қабул қилиб олмоқдалар. Шу муносабат билан станция коллективининг меҳнати бир неча марта тақдирланди. Сиз мана бу суратда моҳир поезд тузувчи Турғун Аҳмаджоновни кўриб турибсиз. Бу ишчан темир йўлчи юк ортилган поезд составларини қисқа фурсатда тузиб график бўйича жўнатиш учун ҳозирлашга катта ҳисса қўшмоқда.

ШАНБА ОҚШОМИ

Ўз-ўз ўрганиб доно бўлур...

★ Ҳар ким ақлу фаросат этагини маҳкам ушласа, мартабаси ошади ва эл ўртасида обрўли, эътиборли бўлади. Нафс буйруғига бўйин эгса хор-зорлик гирдобида ҳалок бўлади.

★ Ўтган иш учун ҳасрат ва надомат чекмоқ ақлли одамлар иши эмас:

Икки иш қўймас бани одамда
даҳр ичра мажол:
Бир таассуф ўтган ишга
биттаси амри маҳол.
Одам эрсанг, кўп таассуф
қилма ўтган иш учун
Айтмагил сўзни маҳолу,
чекмагил ундан малол.

★ Уч неъмат қадрига уч тоифа одам етади: ёшлик қадрига — қарилар, саломатлик қадрига — беморлар, хотиржамлик қадрига — ғам-ташвишли кишилар етади.

★ Ёмон ахлоқли одамлар суҳбати илон заҳридан ҳам зарарлироқдир. Бу тоифа одамлар билан суҳбат кўнгилга паришонлик келтиради, ташвишга сабаб бўлади.

★ Арслон йиртқичлиги, инсон эса ақлу ҳикмат, одоб ва ахлоқи билан кун кечиради.

★ Мабодо муродингиз гавҳари қўлингизга кирса, уни асрашда сустлик қилманг, ғафлатда қолиб, қўлдан бой берманг, иккинчи марта уни излаб тополмайсиз, ҳар канча пушаймон қилсангиз ҳам фойда бермайди, отилган ўқ қайтиб келмайди.

★ Улуғлик такаббурликда эмас— фазилатда, маҳобатли, савлатли кўриниш жабр-зулмда эмас, инсоф-адолатдадир.

★ Ақлли, кўнглида дард ва муҳаббати бўлган одам кўрганидан ибрат ва эшитганидан насиҳат олади. Дардсиз, муҳаббатсиз, тош қалбли одам бу хислатдан бегонадир.

Дардсизларга яқин бўлманг, эй
аҳли ҳавас,
Сизни бедард киши охир этар
банди қафас.

★ Ҳасадчи ҳеч вақт роҳатда яшамайди. Бир ёмоннинг келтирган зарари бутун шаҳарга етарлик бўлади. Ёмон одамларга майл қилган киши тўғри йўлдан озади.

★ Ҳар бир ишга самимий дўстларингизнинг иттифоқи ва маслаҳатлари билан киришинг, кучингиз етадиган ишга майл этинг, номуносиб ишга қадам қўйсангиз, уддасидан чиқа олмай пушаймон қиласиз.

Кимки енгиллик қилиб гар
чекса тиғ,
Тишлагай бармоғин, айтгай:
«Во дариғ!»

★ Келмак иродат, кетмак ижозат билан дир.

★ Озгина бўлса ҳам ҳис нури кўп ҳикмат дарсларидан фойдалидир.

★ Кўп латифа сўзлаган одам кўп хатога тушади.

★ Сиздан кўнгли ранжиган одамдан, озор топган ошнодан эҳтиёт бўлинг.

Кимгаким етказибсан озор,
Хотиржам бўлма ундан, эй ёр.
Агарчи аввалида лутф қилгай,
Оёғингдан олиб, охир йиқитгай.

★ Чақимчи, игвогарларнинг сўзларига қулоқ солманг, бу тоифадан вабо пайдо бўлган жойдан қочган каби қочинг. Ғийбат-адоват аҳлидан ҳазар қилинг. Ғийбат-адоват ниҳоли қалб ўрнидан жой олса, зараридан ўзга мева ҳосил қилмайди.

Адоват аҳлининг пайванди
бўлманг,
Ҳаво бирла ҳаваснинг банди
бўлманг,

★ Авфни шиор қилиб олинг. Улуғлар доимо кичикларнинг гуноҳларини авф суви билан ювадилар. Шафқат юзидан уларнинг нодонлик соясида содир бўлган хатоларини кечириш пардаси билан ёпадилар. Кичикларни арзимаган нарса учун койимасдан, авф сарчашмасидан сероб қилинг. улар хижолат ва шармисорликдан иккинчи марта у йўлга қадам қўймайдилар.

Гар кичикларнинг гуноҳидир
азим,
Ҳам улуғлар авфи ундандир
улуғ.

Ш. ЗУННУН тайёрлаган.

МОҲИР ДЎППИДЎЗ

Зеб бериб тикилган ўзбек дўпписини халқаро ярмаркаларнинг совет павильонида, амалий санъатга бағишлаб ташкил этилган виставкаларда албатта учратасиз. Уларнинг кўпини Тошкент бадиий буюмлар фабрикасининг дўппидўзи Шарафхон Воҳидова тиккан. Корхона директори Еқутхон Акбарованинг айтишича, ўзбек халқ санъатининг чет эллардаги ҳеч бир экспозицияси ўз касбининг устаси бўлган Ш. Воҳидова тиккан дўппиларсиз бўлмайди. Мана бу йил ҳам Польшанинг Познань шаҳрида ташкил этилган халқаро ярмаркага у тиккан дўппилардан бир нечтаси юборилди.

50 ёшли Шарафхон опа фабрикада 22 йилдан бери ишлайди. У 9 боланинг онаси сифатида 15 йиллик иш стажидан кейин пенсияга чиқиб кетиши мумкин эди. Лекин у ишлашни давом эттириб, ёш қизларга ўз санъатини ўргатаяпти.

— Мен уйда ишлашимга қарамасдан, — дейди Шарафхон опа,— ўзимни ҳеч қачон коллективдан ташқарида ҳис қилмаганман. Фабрикадаги ҳеч бир йиғилиш, ҳеч бир байрам кечаси менинг иштирокимсиз ўтмайди. Ёшроқ пайтимда фабрика касаба союз комитетига аъзо этиб сайланганман. Ҳозир мен фабрика хотин-қизлар кенгашининг аъзоси сифатида ёш чеварларнинг малакасини ошириш ишига жавоб бераман.

Татьяна СИНИЦИНА.

АПН мухбири.

▲ МАХАЧҚАЛЪА. Доғистонда санъат тоғликлар ҳаётининг ажралмас бўлаги бўлиб қолди. Республикада еттита профессионал ва бешта халқ театри, филармония, икки давлат ансамбли ва юзлаб ҳаваскорлик коллективлари бор. Доғистоннинг «Лезгинка» халқ ансамбли жуда машҳур. Раққосалар ўз санъатларини жаҳоннинг 20 мамлакатида намойиш қилишган.

СУРАТДА: «Лезгинка» рақс ансамбли қизлари рақс ижро этишяпти.

Р. Дик фотоси.
ТАСС фотохроникаси. ▼

Жаҳон пазандалигидан лавҳалар

ТЎРТ ПАЗАНДА ВА БИР САЛАТ

Барча халқларнинг пазандалигида салат тайёрлаш мавжуд ва бу яхна овқатлар орасида энг асосийсини ташкил қилади. Пазандалик тарихида салат тайёрлаш усулини франциялик пазандалар XVIII асрда кашф этишган.

Французчасига, салат — туз сепилган кўкат маъносини англатади. Албатта, салат сабзавотларни тузлабгина тайёрланмасдан балки, ошкўклардан, мевалардан ҳам тайёрланади, унга сирка, қаймоқ, майонез, қалампир, пиширилган гўшт, нўхот, тухум, доғлаб совитилган ёғ каби масаллиқлар ҳам қўшилади.

Карам, помидор, бодринг, чучук қалампир, редиска, саримсоқ, кўк ва бош пиёз, турп каби сабзавотлардан, олча, қулупнай, маймонча, анор доналари ва олма каби мевалардан салат тайёрлаганда хомлигича ишлатилади. Аммо лавлаги, сабзи, шолғом, картошка каби масаллиқларни салатга фақат пиширилган ҳолда қўшиш мумкин.

Пазандаликда шундай қоида борки, битта таомни икки ошпаз тайёрлаши сира мумкин эмас, чунки ҳар бир пазанданинг ўзига хос услуби бўлиб, бирининг маҳорати иккинчисига тўғри келмай, овқат бузилиши мумкин. Бироқ, салат тайёрлаш бу қоидадан мустасно. Италия пазандалигида «Салатни тўртта пазанда тайёрласа соз бўлади», деган тушунча бор: биринчи пазанда хасис бўлсин-у, салатга сиркани жуда оз томизсин. Иккинчи пазанда файласуф бўлсин-у, салатга тузни чуқур мулоҳаза билан сепсин. Учинчи пазанда саҳий одам бўлсинки, у салатга ёғни аямай севаласин. Тўртинчи пазанда рассом бўлсин — у салатнинг таркибидаги сабзавотларнинг рангидан фойдаланиб, чиройли қилиб безасин.

Қойил! Қани энди, агар, шу тўрт фазилат битта пазандада мужассамланган бўлса яна ҳам соз бўлади.

К. МАҲМУДОВ.

Замазка тайёрлаш

«Тошкент оқшоми» справка бюроси

Ҳурматли редакция! Дераза ромлари ва пол ёриқларига ишлатиладиган замазка хўжалик магазинларидан топилмаганида, уни уйда тайёрлаш мумкинми! Шу ҳақда маслаҳат беришингизни сўрайман.

Т. ЗОКИРОВ,
«Қорақамиш» массивида истиқомат қилувчи.

Замазкани бўр ва алифмойдан ҳар ким ўзи тайёрлаши мумкин. Қуруқ бўр қалин элакда эланади, унга алифмой қуйилиб, яхшилаб қориштирилади, сўнг яна бўр қўшиб, қўлга ёпишмайдиган бўлгунча хамирдек пиштилади. Агар унга бўёқ ёки мойли бўёқлар қўшилса, замазка рангдор ҳам бўлади.

Олтинчи аср масхарабози

Самарқанд ўрнидаги қадимий Афросиёб шаҳарчасида қазиш ишларини олиб бораётган археологлар жилмайиб турган масхарабоз ҳайкалчасини кўриб ўзлари ҳам кулиб юборишди. Урта Осиёдаги юноний театр персонажларидан бири бўлган бу масхарабознинг ҳайкалчасини олимлар эрамизнинг олтинчи асрида ясалган деб тахмин қилмоқдалар. Аммо, бу ерда масхарабозлар театри эрамиздан олдинги учинчи асрда ҳам мавжуд бўлганлиги маълум.

Археологлар Афросиёбда биринчи марта топган масҳарабоз тасвири масхарабозлик театрининг анъаналари ўрта асргача етиб келганлигидан далолат бериб турибди.

Жилмайиб турган масхарабоз ўзининг масхарабозлик кийимида тасвирланган, унинг қулоқларига оғир зираклар тақилган. Тез орада Самарқанд тарихи музейига кўргазма қилиб қўйиладиган ҳайкалча бу қадимий шаҳарнинг воқеаларга бой тарихидан яна бир саҳифани намойиш қилади.

С. ФЕНЮТИН,
УзТАГ мухбири.
Самарқанд.

«Тошкент оқшоми» ҳажв дафтаридан

ОҒУ ЭКАН

(БИР ИЧКИЛИКБОЗ ТИЛИДАН)

Дори-ю дармон дея ичдим уни,
Водариғ, ичган эканман оғуни.
Шод бўлайлик деб отилди «юзта»лар,
Юзма-юз қилди ва лекин қайғуни.
«Дўст бўлайлик» деб кўтаргандик қадаҳ,
Ул қадаҳдан синди дўстлик қонуни
«Оқ»ни урдим дўсти-ма «оқ йўл» тилаб,
Ўз уйимни топмадим кундуз куни.
Қайга боқсам май кўринур кўзима,
Кўрмадим оламда бундай жодуни.
Ёшману, қордай оқарди сочларим,
Балки соч ҳам бўлган «оқ»нинг мафтуни.
Калта қилди гапни ул нозикниҳол,
Дедиким: ё мени де, ёки уни!
Бир умр сарсон бўларкан, Жонибек,
Бўлса гар ҳар ким шаробнинг мажнуни.

Жонибек ҚУВНОҚОВ.

Шаршаралар

Сайёҳ саргузаштлари

Республикамиз д а г и тоғ дарёлари фақат жўшқинлиги билангина эмас, балки турли катталикдаги шаршаралари билан ҳам кишиларни мафтун этади. Ана шундай шаршаралар Бўстонлиқнинг Пском водийсидаги тоғ дарёларида кўп учрайди.

Водийдаги Қорабулоқ дарёси ўзининг серсув булоқлари ва соя-салқинлиги билан кўпчиликка танилган. Агар Нанай қишлоғидан чиқиб, Қорабулоқ томон 3 километр чамаси юрилса, Псnúmнинг чап ирмоғидаги Обпарсойга дуч келинади. Сойнинг чап соҳили бўйлаб юқорига чиқилса, шовиллаб тушаётган хушманзара шаршара намоён бўлади. Унинг суви 25 метрли қоядан учта поғона ҳосил қилган ҳолда, худди узун ўрилган сочдек буралиб тушади.

Иккинчи бир ғаройиб қўш шаршарани эса Қорабулоқдан ўтгач, Полвонак қишлоғига кираверишдаги Қўрғонсойда кўриш мумкин. Бу водийдаги қоялар тик бўлиб, худди ўтиб бўлмас қўрғонларни эслатади. Бу ердаги оҳактошли қоядан қайнаб чиқувчи серсув булоқ суви ғаройиб манзарали қўш шаршарани ҳосил қилган.

Шаршара яқинига бориб, сув томчилари остида юқорига завқ билан қарар экансиз, ўнг томондаги шаршаранинг 30 метрли, чапдагисининг эса 40 метрли тик қоядан тушаётганлигини ва иккаласининг суви қўшилиб, бир қоянинг ўзида учинчи 10 метрли шаршарани ҳосил қилганлигини кўрасиз.

Қўрғонсой билан сув айиргич қисми туташиб кетган Полвонаксойдаги баландлиги 30 метрли шаршара ажойибдир. У ташқи кўриниши жиҳатидан машҳур Арслонбоб шаршарасини эслатади.

Келажакда Пском водийсида сўлим оромгоҳларнинг кўпайиши туфайли, бу ердаги шаршарали манзилгоҳлар ҳам кишиларга завқ-шавқ бағишлаш объектига айлантирилади.

И. ОТАЖОНОВ,
С. РАҲИМОВ.
географлар.

Ҳинд хандалари

— Уйингиз ёнаяпти-ку?
— Асло ташвишланманг, суғурта қилдирганман.
— Хотинингиз уй ичида бўлсачи?
— Буёғидан ҳам кўнгил тўқ. Уни ҳам суғурта қилдириб қўйганман.

* * *

Бола: —Ойи, бир стакангина сув олиб келинг.

Она:— Яхшиси калтак олиб кела қолай, боплаб савалаганимдан сўнг ўзингдан каттага иш буюрмайдиган бўласан.

Бола: — Калтак олиб келишга борсангиз, қайтишингизда бир стакан сув олиб келақолинг.

* * *

— Рамеш, жуда шайтон бўлиб кетяпсан!
—Шунинг учун қўшниларимиз амакингдан ўтиб қаёққа ҳам борардинг, дейишаётган экан-да!

* * *

— Биласанми, бугун мен дунёда энг аҳмоқ одамни кўрдим.
— Ойнага қарайдиган кунинг ҳам борми?

* * *

Мохан: — Соҳан, тезроқ уйга бора қолайлик, қорнимни сичқон талаяпти.

Соҳан: — Уйга тезроқ борган билан мушугинг йўқ-ку!

* * *

Мохан:— Мана, 2-синфдан 3 синфга ўтиб олдик.

Соҳан:— Ҳа-я, ўқитувчимиз ҳамиша, зеҳнингиз паст, синфда қоласизлар, деб кўз очирмас эдилар.

Мохан: — Шунақа, биз-ку 3-синфга ўтиб олдик, улар бўлсалар яна 2-синфда қолдилар.

* * *

Бир бола сув олаётиб, қудуқда ўз аксини кўриб қолибди-ю, изига қайтибди.

— Ойи-чи, ойи, қудуқда ўғри бор экан, бақрайиб қараб ўтирибди. Ишонмасангиз юринг, ўз кўзингиз билан кўрасиз.

Она-бола бориб қудуққа қарашди.

Бола:— Ойи ,ҳали ўғрининг бир ўзи эди, қаранг, энди ойисини ҳам бошлаб келибди.

РАССОМ ТАБАССУМИ

Шунақаси ҳам бўлади...

— Нима гап, ўт тушибдими?
— Йўғ-е, Кабоб пиширишяпти.

А. Ҳолиқов расмлари.

Шаҳарнинг сув тармоқлари

Газетхон илтимоси

Газета редакциясига келаётган кўпгина хатларда шаҳримиз сув тармоқлари, Тошкент ирригациясининг тарихи, сувдан фойдаланиш ва шаҳар каналларини контроль қилиш борасида қандай вазифалар амалга оширилаётгани тўғрисида хабар бериш сўралган. Кўпгина газетхонлар эса нима учун Бўзсув баъзи жойда Анҳор, бошқа жойда Бўржар, яна бир жойда Оқтепа канали деб аталади деган саволлар билан мурожаат қилишган.

Қуйидаги очеркда шундай саволларга жавоб беришга ҳаракат қиламиз.

1. ТАРИХ САҲИФАЛАРИ

Тошкент географик жиҳатдан Чирчиқ дарёсининг водийсида жойлашган бўлиб, Тянь-Шань этакларидаги бу воҳа сувга сероб. Шаҳарнинг ўзи сингари унинг сув тармоқлари ҳам жуда қадимий. 1762 йилиёқ тарихчи П. И. Ричков шундай деб ёзади: «Шаҳарнинг ўзида дарё йўқ. Чирчиқ деган дарё ундан ўн чақирим наридан оқади. Шаҳарга ана шу дарёдан каналлар қазиб келтирилган. Каналлар жуда кўп».

1800 йили Тошкентга Павел I томонидан юборилган Поспелов билан Бурнашевлар келишди. Уларнинг ёзишича: «Шаҳарга йигирма чақирим наридаги Чирчиқ дарёсидан иккита катта канал қазилган. Йўлйўлакай бу анҳорлар ариқларга бўлиниб кетади. Ариқлар эса деярли ҳар бир ҳовли олдидан ўтади».

А. К. Гейнс XIX асрнинг иккинчи ярмида ёзилган «Қўқон ҳукмронлиги остидаги Тошкент бошқармаси» деган мақоласида шундай ёзади:

«Шаҳар деворининг жануб томонида саккиз чақирим нарида Чирчиқ дарёси, шаҳарнинг шимолида ўн чақирим нарида эса Чирчиқнинг тармоғи Заҳариқ оқиб ўтади. Шаҳардан ўн етти чақирим шимолда оқадиган Келес дарёсига ҳам ана шу Заҳариқ келиб қуйилади. Чирчиқдан оқиб чиқадиган Бўзсув ариғи бутун шаҳарни таъминлайди. Шаҳарнинг шимолий дарвозаси — Лабзак олдида Бўзсув иккига бўлиниб оқади. Унинг шимолий тармоғи шаҳар бозорига етгунча Бўзсув деб, ундан қуйида эса Ғиштқўприк деб аталади. Бўзсув ариғи Тошкентни шарқдан ғарбга қараб деярли баравар икки бўлакка бўлиб оқади. Шаҳарнинг бу бўлаклари ҳам ўз навбатида маъмурий жиҳатдан яна иккитадан бўлакка бўлинади. Булар Шайхантовур, Себзор, Кўкча ва Бешёғоч даҳаларидир.

1865 йили Рус аскарлари Ниёзбек томонидан Тошкентга бостириб келганида Генерал Черняев шаҳарнинг барча ирригация тармоқларини бузиб ташлашни ва шу тариқа уни таслим бўлишга мажбур қилган эди. Ниёзбек қалъаси худди шу Бўзсув ва Заҳариқ тўғонларини қўриқловчи қалъа эди. Аскарлар Заҳариқ тўғонини бузиб ташлашди ва натижада сувнинг бир қисми Бўзсувга, бошқа қисми Чирчиққа оқиб кетди. Ниёзбек тўғони ҳам вайрон қилиб ташланди. Шундай қилиб, Чирчиқнинг ўнг соҳилидаги бутун ирригацион система ишдан чиқди.

Шундан кейин Тошкентнинг сув тармоқлари узоқ вақтгача ўнглана олмади. Шаҳарнинг собиқ маркази Ўрда бутунлай сувсиз қолди. Чунки бу ер фақат битта Ғадранг ариғи орқали сув билан таъминланар эди. Қуриб қолган анҳор ўзани отхонага айланди. Бир амалдор эса ўзаннинг қоқ ўртасига уй ҳам қуриб олди. 1867 йили маҳаллий аҳоли ўзининг мушкул аҳволидан безор бўлиб, шикоят қилишга мажбур бўлди.

Орадан бир йил ўтди. Шундан кейингина Чирчиқ дарёсининг ўнг соҳил ирригация тармоқларининг мудири тайинланди. Бу поручик-технолог Н. Ф. Ульянов деган шахс эди. Унга ёрдамчи қилиб беш нафар шаҳар ариқ оқсоқоллари тайинланди. Ҳар бир оқсоқолнинг қўл остида олти мироб бор эди. Шунингдек, ариқ комитетлари ҳам ташкил қилинди. Махсус инструкция бўйича ҳар бир хўжалик эгаси уйи олдида ўз кучи билан ариқ қазиши ва кўприк қуриши керак эди. Кимки ариқни ифлос қилса, жарима солинадиган бўлди.

1868 йили «Янги шаҳар»ни сув билан таъминлаш мақсадида алоҳида ариқ қазишга қарор қилинди. Уни «водопровод» деб аташди. Бу иш поручик Глинка Янчевскийга топширилди. Шу мақсадда Салорда тўғон қурилди ва тўғонда Човли ариғи қазилди. Аммо биринчи қишдаёқ тўғон муз остида қолиб, вайрон бўлиб кетди.

Шундан кейин «водопровод» учун Оққўрғондан сув келтириладиган бўлди. Бу анҳор қазилиши жуда секин борар эди. Ниҳоят, 1873 йили Глинка Янчевский водопровод битканлиги ҳақида хабар қилди. Лекин комиссия водопроводни қабул қилмади. Актда киноя билан ёзилишича Глинка Янчевский каналини иланг-биланг қилиб қаздирган экан. Бундан мақсад унинг ўз боғларини сув билан таъминлашга интилиши бўлган.

Узоқ ёзишмалар ва тортишувлардан кейин 1881 йили генерал-губернатор вазифасини бажарувчи Колпаковский «водопровод» масаласини бутунлай кун тартибидан чиқариб ташлади. Канал қурилишида ишлатилган ёғочларни сотишга буйруқ берди. Шундай қилинди ҳам. «Водопровод» 745 сўм 26 тийинга сотилди.

1877 йили июнь ойида генерал-губернатор фон-Кауфман «Туркистон ўлкаси ирригация тармоқлари ҳақида вақтинча қоидалар»га имзо чекди. Бу қоидаларда айтилишича, фабрика ва заводлар дарё ёки суғориш каналлари тугайдиган жойгагина қурилиши, шунда ҳам бу нарса сувнинг озодалигига ҳалақит бермаслиги керак эди.

1887 йили Тошкентнинг барча ирригация депоси шаҳар думаси ихтиёрига топширилди. Шаҳар думасида тўртта ариқ оқсоқоллар кенгаши мавжуд бўлиб, булар Қорасув, Салор, Анҳор ва Калковуз ариқ оқсоқоллар кенгашлари эди. Орадан кўп ўтмай шаҳардаги барча суғориш тармоқларининг плани ишлаб чиқилди. Бу ҳақда шундай деб ёзилган:

«Умумий майдони 18325 десятина (тахминан 18,5 минг гектар)[1] бўлган Тошкент территорияси Чирчиқдан қазиб келтирилган Бўзсув канали билан суғорилади... Бўзсув ариғи Ниёзбек тўғонидан Лабзак дарвозасигача бўлган 31 чақирим масофани босиб ўтгач, Калковуз ва Анҳор каналларига бўлинади. Бу каналлар ўз навбатида ариқларга ажралиб тарқалиб кетади ва шаҳар ташқарисида яна умумий каналга айланади. Унинг номи ҳам Бўзсув деб аталади. Чиноздан (Тошкентдан 66 чақирим нарида) қуйироқда бу сув Сирдарёга қўшилади.

Ўша йилларда фақат Бўзсувнинг ўзидан Қорасув, Салор, Анҳор сингари ўн иккита йирик канал ажралган. Қорасув ҳам ўз навбатида олтита йирик ариққа сув берган. Салордан тўртта, Анҳордан 23 та, Калковуздан 48 та ана шундай ариқлар оқиб чиққан. 1887 йил маълумотларига кўра, Тошкентнинг барча йирик ва иккинчи даражали ариқларининг умумий узунлиги 178 верст 233 сажен (1 верст 1,0668 км) бўлган. Ариқлардаги сувлар деярли анализ қилинмаган.

Яна шуни ҳам таъкидлаш кераки, бир қанча қудуқларни ҳисобга олмаганда, Тошкентдаги ариқлар шаҳар аҳолисининг сув ичадиган ягона манбаи бўлган.

1), Бунга, ҳозир Тошкент областига кирадиган бир қанча майдонлар ҳам қўшилган

60 Шукур Бурхонов

САНЪАТИМИЗНИНГ ЁРҚИН ЮЛДУЗИ

БУГУН республикамиз жамоатчилиги, театр ва кино санъатининг мухлислари ўзбек совет театр маданиятининг улкан арбоби, йирик саҳна устаси, кино санъатимизнинг кўзга кўринган вакили Шукур Бурхоновнинг олтмиш йиллик юбилейини нишонлайдилар.

— Санъатга бутун умримни бағишлайман, — деб ким ўйлапти, дейсиз. Ҳаммаси оддийгина бошланган эди. Мен ҳам «Шайхантоҳур»дан чиққан бир тўда болалар сингари Тошкент қишлоқ хўжалик техникумидаги ўқишдан бўш вақтларда «Кўк кўйлак»чилар драма труппасига қатнашар эдим. Биз «ким спектаклни яхши қўйиб, ижро этади» — деб, мусобақалар ташкил қилардик. Кунлардан бир кун «Шарқ ҳақиқати» газетаси бизнинг томошаларимиз ҳақида ёзиб чиқди. Шу-шу бўлди-ю профессионал театрнинг (ҳозирги Ҳамза номли академик театр) актёрлари бизнинг труппамизга тез-тез келиб турадиган ва бизлар билан суҳбатлашадиган бўлиб қолдилар, — деб хотирлайди Ш. Бурхонов.

Худди ана шу даврда, Давлат драма театри актёрларининг суҳбатларидан илҳомланган Шукуржон бир умрга профессионал актёр бўлиш орзу-ниятини кўнглига тугиб олди. Кўп ўтмай бу орзуси амалга ошди. 1928 йилда у Давлат драма театрига (ҳозирги Ҳамза номли академик драма театри) актёр сифатида қабул қилинди.

Ёш актёрнинг қобилияти, темпераменти, ёқимли ва бой хусусиятларга эга бўлган овози, меҳнатсеварлиги театрдаги устод санъаткорларнинг диққат-эътиборини тез орада ўзига жалб этди.

Мазкур театрда ўн йиллик фаолияти мобайнида ёш актёр бир қатор жиддий ва жуда масъулиятли ролларни ижро этди. Муваффақиятли ижро этилган бу роллар уни ўша вақтдаги энг яхши актёрлар сафидан ўрин олишига замин тайёрлаб берди. Булар ичида Д. Фурманов ва С. Поливановларнинг «Исён»идаги Парасюк, Лопе-де Веганинг «Қўзи булоқ»идаги Фрондосо, В. Шекспирнинг «Гамлет»идаги Горацио, А. Островскийнинг «Момақалдироқ»идаги Кудряш, Тренёвнинг «Любовь Яровая»сидаги Швандя, К. Яшиннинг «Ёндирамиз»идаги Азамат, «Тормор»идаги Баҳодир, «Номус ва муҳаббат»идаги Ғулом каби роллар бор эди.

Ҳамза номидаги академик театр саҳнасида буюк рус драматурги А. Островскийнинг бир қатор пьесалари саҳналаштирилган. Шу жумладан, «Момақалдироқ», «Сепсиз қиз», «Айбсиз айбдорлар», «Сўнгги қурбон» асарлари. Театр коллективининг А. Островский асарларига мурожаати катта шуҳрат келтирди, бутун ўзбек совет театр маданияти тарихига ажойиб ҳисса бўлиб қўшилди, уни янада бойитди ва янада сермазмун қилди.

Шукур Бурхоновнинг гражданлик, қаҳрамонлик—романтик тема актёри сифатида шаклланишида Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи» сидаги Ғофир образи устидаги иши ҳал қилувчи роль ўйнади деса бўлади.

Улуғ Ватан уруши йилларида Шукур Бурхонов ўзини қаҳрамонлик планидаги ролларни ижро этувчи, ватанпарвар-курашчилар образини яратувчи актёр сифатида янада яққолроқ кўрсатди.

Улуғ Ватан уруши йиллардан сўнгги йилларда ҳам Шукур Бурхонов ижобий қаҳрамон темаси устида янада фаолроқ изланишлар олиб борди. Актёр Б. Лавреньевнинг «Денгиздагилар шарафига» номли пьесасидаги Максимов, К. Яшиннинг «Генерал Раҳимов» даги биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов, совет ҳокимияти учун жасур курашчилардан бири, машҳур инқилобчи, Туркистонда большевиклар сиёсатининг изчил ва кенг ташвиқотчиси бўлган оташин қалб эгаси, довюрак коммунист Шумилов (Назир Сафаровнинг «Шарқ тонги» асари) ролларини ижро этиб, томошабинлар ва театр жамоатчилигининг ижобий баҳосига сазовор бўлди.

Шекспирнинг «Юлий Цезар»идаги Брут, Мақсуд Шайхзоданинг «Мирзо Улуғбек»идаги Улуғбек, Софоклнинг «Шоҳ Эдип» идаги Эдип каби роллар ҳам Шукур Бурхонов саҳнада яратган энг йирик ва энг забардаст роллардандир. Бу образларнинг барчаси ҳар томонлама етук ва улкан актёр қобилиятининг ажиб маҳсулидир: уларнинг барчаси ҳеч шак-шубҳасиз ўзбек совет саҳна санъатининг энг йирик ютуқлари сифатида тан олинмоғи лозим. Ранго-ранг бўёқлари ҳамда психологик анализининг ўткирлиги билан ажралиб турадиган бу образлар орқали актёр ажойиб куч билан ўз қаҳрамонларининг фожиали курашини акс эттиради. Бу кураш уччала спектаклда ҳам уччала қаҳрамонни ўлимга олиб келади. Бироқ мазкур образларнинг катта аҳамияти даставвал шундаки, улар улуғвор оптимизм билан суғорилган; улар инсоннинг улкан маънавий ва жисмоний имкониятларини кўрсатиб беради, унинг ҳақиқатга, озодликка бўлган ташналигини намойиш қилади. Матбуот саҳифаларида қайд қилинганидек, Шукур Бурхонов шу кунларда энг йирик совет трагик актёрларидан ҳисобланади.

Шукур Бурхонов ижодий биографиясининг энг ёрқин саҳифаларидан бири—унинг доҳий Ленин образини яратиш борасидаги самарали ишлари, мураккаб изланишларидир. Бу хайрли ишни актёр 1947 йилда, Николай Погодиннинг «Кремль курантлари» асаридан бошлаган эди. Шундан кейин у доҳиймизнинг сўнмас образини яна бир неча спектаклларда гавдалантирди. Бу— Ш. Дадианининг «Учқундан аланга», Всеволод Вишневскийнинг «Унутилмас 1919 йил», Комил Яшиннинг «Йўлчи юлдуз» саҳна асарларидир.

Шукур Бурхонов ўзбек саҳнасида яратган В. И. Ленин образининг муҳим томони шундаки, актёр ижодида Ленин барча халқларникидир, у ўз озодлиги, бахти ва саодати, мустақиллиги учун курашаётган ҳамма халқлар доҳийсидир.

Атоқли санъаткор қирқ йилдан зиёдроқ умрини Ҳамза номли Академик драма театрида ўтказди. Ана шу давр ичида у юздан ортиқ образ яратди. Албатта бу ишлар жараёнида актёр маълум қийинчиликларга ҳам дуч келди, танқидчиларнинг ҳам айрим аччиқ-чучук сўзларини, устозлар эътирозларини ҳам эшитишга тўғри келди. Бироқ Шукур Бурхоновни бу фикр-мулоҳазалар, дўстона танқидий баҳолар сира совутмади, аксинча, у янада жиддийроқ изланишларда бўлди, камолот сари интилди, ўз маҳоратини юксалтирди.

Шукур Бурхонов ўзбек совет кино санъатининг, кўп миллатли совет кино маданиятининг ҳам йирик намояндаси, ёрқин юлдузидир. «Ўзбекфильм» ва бошқа киностудиялар ишлаб чиқарган кинофильмларда у бир қатор умрбоқий, тўлақонли, томошабин ҳамда танқидчилар ҳурматини қозона олган образлар яратди. Булар «Тоҳир ва Зуҳра»даги Қоработир, «Осиё устида бўрон»дагиЯлангтўш, «Илья Муромец»даги Калин шоҳ, «Мирзо Улуғбек»даги Улуғбек каби ўткир характерли, ёрқин ифодали ва масштабли экран образларидир. Истеъдодли киноактёрга, айниқса, Ялангтўш образи катта шуҳрат келтирди. Шукур Бурхоновнинг Юсуф Ялангтўши кўз олдимизда ўз она ерининг жонли рамзи сифатида гавдаланади.

Шукур Бурхонов ўзининг таланти, санъатга бўлган муҳаббати ва садоқати, элга беминнат хизмати билан халқ ҳурматига сазовор бўлди. У кўпмиллатли санъатимиз хазинасига ўзи яратган асл дурдона образлар билан катта ҳисса қўшди, уни янада бойитишга ўз илҳомини, маҳоратини, бутун қалб ҳароратини сафарбар қилди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматимиз Шукур Бурхонов хизматларини, унинг сермазмун ва сермаҳсул ижодиётини юксак баҳоладилар. Санъаткорга СССР халқ артисти деган фахрий унвон берилди. У мамлакатимизнинг энг олий нишони — Ленин ордени билан мукофотланди. Машҳур актёр Ҳамза номли республика мукофотининг лауреати, бир қанча орден ва медаллар кавалеридир.

САНЪАТКОРНИНГ ДИЛ СЎЗЛАРИ

«Мен ўз тақдиримни қандайдир алоҳида бир тақдир деб айтолмайман. Менинг тақдирим ҳам тенгқурларим тақдири сингаридир, мен билан тенгдош кишилар учун типик бўлган тақдирдир».

* * *

«Театрда ишлаш актёрдан катта куч-ғайрат, сабр-тоқат талаб этади. Агар кинода олти «дублдан» энг яхшироғини ва кераклироғини танлаб олиш мумкин бўлса, бироқ саҳнада бутунлай ўзгачароқдир... «Шоҳ Эдип» спектаклидаги уч соат чамасидаги ижро мени учта фильмдан кўра ортиқроқ чарчатади».

* * *

«Менинг учун энг муҳими — қаҳрамонимнинг характерини тушуниб олиш ва ҳис этишдир. Бу характер кучли бўлмоғи керак. Унда характер ва ҳаяжон, фикр ва ҳиссиёт уйғунлашиши лозим»

* * *

«Бизнинг ажойиб томошабинимиз бор. У ниҳоятда одил ва оқил. У санъатни дили жондан севади; театр ва кино санъатидаги ўткир ва мураккаб драматик проблемаларни жуда ҳам севади».

АЖОЙИБ ПАРТНЁР

Мен Ҳамза театри саҳнасида бир неча йиллар давомида совет театр санъатининг йирик намояндаси Шукур Бурхонов билан бирга спектаклларда иштирок этиб, партнёр сифатида у билан кўпгина ролларни ижро этганман. Шукур Бурхонов актёр, ижрочи сифатида на фақат ўзидан, балки ўзи билан бирга роль ижро этадиган актёрлардан ҳам ниҳоятда катта маъсулият ҳамда жиддийлик талаб қилади. У билан бирга ўтадиган саҳналарда иштирок этадиган хоҳ кекса, хоҳ ёш актёрлар, Шукур Бурхонов ўзи яратадиган образлар устида заргарона иш олиб боришини жуда яхши биладилар. Мен Шукур Бурхоновнинг саҳна нутқига, сўз санъатига берадиган жиддий аҳамиятидан ҳам хабардорман. Бу актёр ўз ролигагина эмас, партнёрининг ролига мансуб бўлган текстдаги сўзларнинг ҳам мағзини чақмасдан, уларнинг маъно-ю мантиқига чуқур аҳамият бермасдан қўймайди.

Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи»сида Шукур Бурхонов Ғофирни, мен эса Гулбаҳорни, Шиллернинг «Макр ва муҳаббати»да у Фердинандни, мен Луизани, Шайхзоданинг «Жалолиддин»ида атоқли актёр Жалолиддинни, мен Султонбегимни, Туйғуннинг «Баҳодир»ида у Баҳодирни, мен эса Зулфизарни ижро этгандик. Ана шу йиллар менинг учун ҳақиқий ижодий изланиш йиллари, самарали меҳнат даври бўлди.

Шоҳида МАЪЗУМОВА.

Ўзбекистон ССР Халқ артисти, А. Островский номли театр ва рассомчилик институтининг доценти.

Устоз театрнинг улкан актёри

«Мен Ҳамза номли академик драма театрининг деярли барча спектаклларини муттасил кўриб бораман. Бу театр саҳна санъатимизнинг кўпгина йирик намояндалари учун ҳақиқий маҳорат мактаби ролини ўтаган. Машҳур актёримиз — СССР халқ артисти Шукур Бурхонов ҳам шу театрда ўсди, унди, унинг ижоди шу ерда камолотга етди, гуллаб-яшнади, жаҳоншумул обрўга эга бўлди.

Жаҳондаги энг кўзга кўринган театрлар билан мушоира қилаоладиган бу истеъдод масканида Шукур Бурхоновдек ажойиб санъаткор ва инсон ижод қилаётганлигидан беҳад хурсандман. Мен унинг яратган образларини завқу шавқ билан томоша қиламан, улкан ва ноёб талантига тасаннолар ўқийман.

Бугун азиз касбдошимиз ва маслакдошимизни, ҳурматли юбиляримизни чин қалбдан табриклайман. Севимли биродаримиз Шукур Бурхоновичга бундан буён ҳам руҳий тетиклик, сиҳат-саломатлик, янада юксакроқ ижодий парвозлар тилайман.

Г. Н. ЗАГУРСКАЯ,

СССР халқ артисти, Ҳамза номли Давлат мукофотининг лауреати.

ШОГИРДЛАР ТАБРИГИ

Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театримизнинг ёш авлодига мансуб бўлган қайси бир санъаткордан сўраманг, у албатта ўз ҳаётидаги энг бахтиёр ва сира унутилмас кунлардан бири деб ана шу муътабар кошонага ишга келган кунини айтади.

Айниқса бизнинг тенгқурларимиз ўзларини ниҳоятда бахтиёр ҳисоблайдилар, чунки улар шу театрга биринчи қадам қўйганларида, унинг машҳур саҳнасига дастлаб чиқа бошлаганларида, ҳали Аброр Ҳидоятов, Обид Жалилов сингари улкан истеъдодли актёрларимиз ҳаёт эдилар.

Биз замонамизнинг йирик санъаткорлари, юксак маҳорат соҳиблари, атоқли совет актёрлари — Сора Эшонтўраева, Шукур Бурхонов, Олим Хўжаев, Наби Раҳимов сингари табаррук зотлар билан бир коллективда, бир саҳнада ишлаб, ижод этаётганимиз билан ҳам фахрланамиз.

Бу устоз санъат соҳибларининг ҳаёт ва ижод йўли биз учун ҳақиқий мактаб ролини ўтамоқда, улардан биз саҳна санъати сирларини тобора ўрганиб, ўз мутахассислигимизни янада юксакроқ поғоналарга кўтаришга ҳаракат қилмоқдамиз, янги роллар устида ишлар олиб борамиз. Спектаклларда, партнер бўлиб роллар ўйнаймиз, ажойиб суҳбатларини мириқиб эшитамиз, панд-насиҳатлардан баҳраманд бўламиз.

Бугун таваллудининг 60 йиллиги кенг нишонланаётган СССР халқ артисти, машҳур совет театр ва кино актёри Шукур Бурхонов ҳам ана шу ҳақиқий мураббий ва ҳурматли устозларимиздандир. Биз Шукур акамизни улкан юбилей билан чин қалбдан табриклаймиз.

Турғун АЗИЗОВ,
Турғун ХОНТУРАЕВ,
Обид ЮНУСОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар.

ҲАЁТИЙ ОБРАЗЛАР

Мен Шукур Бурхонов иштироки билан саҳналаштирилган биронта спектаклни ёки бу машҳур актёр ролларни ижро этган кинофильмларни кўрмасдан қолмайман. Атоқли санъаткор яратган ҳар бир образ театр ҳамда кино санъатимизда айтилган янгича бир сўз бўлади албатта. Унинг қаҳрамонлари: кучли, эътиқодли, олиму-фозил, оташин маърифатпарвар, инқилоб чавандози, хурофотга жанг эълон қилувчи, жасоратли ва матонатли кишилардир. У яратган образлар доим ишонарли, ҳаяжонли, ҳақиқатдан ҳам ҳаётийдир. Мен Шукур акамизни 60 йиллик юбилейлари билан табриклайман. У кишининг ижодларига янада каттароқ муваффақиятлар тилайман. Ишонаманки севимли актёримиз бундан буён ҳам ажойиб образлар яратадилар ва бу янги образлар орасида, албатта қаҳрамон ишчилар синфининг вакили бўлади.

Н. МУҲИДДИНОВ,

В. П. Чкалов номли авиация заводининг ишчиси.

Комил Яшиннинг «Йўлчи юлдуз» пьесаси асосида саҳналаштирилган спектаклдан бир кўриниш. В. И. Ленин ролида СССР Халқ артисти Шукур Бурхонов.

ТАРИХ ТИЛГА КИРГАНДА

«...Талантли актёр, комсомол аъзоси Шукур Бурхоновнинг муваффақияти (Л. Славиннинг «Интервенция»сидаги Селестен роли ҳақида сўз бораяпти) бу актёрнинг ажойиб келгуси борлигига катта ишонч туғдиради»...

Маннон Уйғур, «Ёш ленинчи» газетасининг 1935 йил 5 март сонида босилган мақоладан.

Материалларни театршунос Баҳриддин НАСРИДДИНОВ тайёрлаган.

К. Ромеев фотолари.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16|IX да **Имон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15|IX да **Хотинимнинг эри,** 16|IX да **Ажаб савдолар,** 17|IX да **Тошболта ошиқ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Иван АНИСИМОВ** раҳбарлигидаги **УРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ.**

КИНО

15 СЕНТЯБРДА
ҚИШКИ БИНОДА

Геркус Мантас (2 серия) — «СПУТНИК» (18.00, 21.00).

Муслим Магомаев куйлайди — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (16.30), «КЎКЧА» (ўзбек тилида, 17.20, 20.30).

Привалов миллионлари (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (17.30, 20.30).

Қизлар қасамёди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (17.30).

Катта сайр (17.00), **Комедиантлар** (20.00) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ»;

Изма-из — «СПУТНИК» (17.00, 20.00).

Бошсиз чавандоз (2 серия) — «МОСКВА» (19.30, 21.15), «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Тасодифий адрес — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизлар қасамёди — «ФЕСТИВАЛЬ».

Уч мушкетёр — «ХИВА».

Комедиантлар — ТЕЛЬМАН номли.

16 СЕНТЯБРДА
ҚИШКИ БИНОДА

Геркус Мантас (2 серия) — «СПУТНИК» (12.00, 15.00, 18.00, 21.00).

Муслим Магомаев куйлайди — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (13.30, 16.30), «КЎКЧА» (ўзбек тилида, 17.20, 20.30).

Привалов миллионлари (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (11.30, 14.30, 17.30, 20.30).

Қизлар қасамёди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (14.00, 16.00, 17.30).

Катта сайр (12.00, 17.00), **Комедиантлар** (14.30, 20.00), — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Изма-из — «СПУТНИК» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Бошсиз чавандоз (2 серия) — «МОСКВА» (10.00, 12.00, 19.30, 21.15), «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Тасодифий адрес — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизлар қасамёди — «ФЕСТИВАЛЬ».

Уч мушкетёр — «ХИВА».

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — ТЕЛЬМАН номли.

Телевизор

16 СЕНТЯБРЬ

Якшанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.25 Кўрсатувлар программаси. 9.30 Янгиликлар. **Ўзбек тилида:** 9.40 Ўқувчилар учун «Мактабимиз — фахримиз». 10.10 Ёзувчилар — болаларга. **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси 11.05 Янгиликлар. 11.10 Ўқувчилар учун. «Будильник». 11.40 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 12.40 Бугун — Ўрмон ходимлари куни. СССР Министрлар Совети ўрмон хўжалик Давлат комитетининг раиси Г. И. Воробьев чиқиши. 12.55 «Музикали киоск». 13.25 Қишлоқ янгиликлари. 14.25 Рангли телевидение. «Киносаёҳатчилар клуби». 15.25 Ўрмон хўжалик ходимларининг талабларига мувофиқ концерт. 16.10 «Рассом билан учрашув». СССР халқ рассоми Д. Шмаринов. **Тошкент кўрсатади.** 16.40 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 16.50 «Кичкинтой» программаси. 17.20 Фестиваль қатнашчилари билан учрашув. 18.00 «Ахборот» информацион программаси. 18.15 Бугун — Ўрмон ходимлари куни (ўзбек тилида. **Москва кўрсатади.** 18.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Спартак» (Москва)— «Химик» (Воскресенск). В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг спорт залидан олиб кўрсатилади. 19.15 Рангли телевидение. Мультипликацион фильм. 19.30 Халқаро панорама. 20.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Арарат» (Ереван) — «Спартак» (Москва). Ерevandan олиб кўрсатилади. 21.45 Ҳужжатли фильм. 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Ахборот» информацион программаси. 22.50 «Экран хандаси» (Такрорий кўрсатув).

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув программа. 10.00 Ўқитувчилар учун консультация. «Натурал сонлар ва улар устида бажариладиган амаллар» (ўзбек тилида). 10.30 «Қувноқ поездлар». Болалар учун телевизион фильм (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 16.40 Ҳужжатли фильм. 16.50 Адабий асарларни экранлаштириш. «Яккама-якка». Бадиий фильм. Тошкент кўрсатади. 18.30 Болалар учун мультфильм. 18.40 Ўрмон ходимлари учун концерт (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.10 «Тирик мурда». Бадиий фильмнинг 1-2-сериялари. 22.00 Киноэкран янгиликлари. Реклама. **Москва кўрсатади.** 22.30 Кинокўрсатув. 23.30 Рангли телевидение. «Вальс оқшоми». 24.00 Кўрсатувлар программаси. 00.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади.

ҚЎШИҚ АЙТИШ ҲАВАСКОРЛАРИ!

Сизларни вокал студияси машғулотларга таклиф қилади.

Ўқиш программасида: товуш ва нафасни йўлга қўйиш, талаффуз ва саҳна ҳаракатларини ишлаш, музика саводи, умумий фортепьяно, хор.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 2-Сариқульская кўчаси, 4-тупик, Улуғбек номидаги Маданият уйи, телефон 91-33-50.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги
ИПАКЧИЛИК БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ «ШЕЛК» МАХСУС КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИГА

инженер-конструкторлар, механиклар, электриклар, ускуналарни стандартлаштириш ва лойиҳалаш бўйича инженерлар, электромонтажчи-ишчилар, токарлар, фрезерчилар, слесарлар, шогирдлар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

«УЗГИПРОВОДХОЗ» ИНСТИТУТИГА

машинисткалар ва муқовачилар

КЕРАК

Иш ҳақи — ишбай.

ТОШКЕНТ ТОШ КОМБИНАТИГА

тош арраловчилар, тош фрезерчилари, полировкачилар, слесарлар, газ-электр пайвандчилар, юк ташувчилар (иш ҳақи — ишбай), **барча мутахассисликлар бўйича шогирдлар**

КЕРАК

Ленин район ижроия комитетининг
МАДАНИЯТ БЎЛИМИГА
катта бухгалтер

КЕРАК

«УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА»НИНГ ЎЗБЕКИСТОН БИРЛАШМАСИГА

бош бухгалтер ўринбосарлари ва катта бухгалтерлар

КЕРАК

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг
ИШЧИЛАР ТАЪМИНОТИ БОШҚАРМАСИГА
бош бухгалтер ўринбосари

КЕРАК

«Узэлектромонтаж» махсус трестининг
ТОШКЕНТ 2-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

ҳамма разряддаги электромонтерлар, махсус машиналарга ва бортли машиналарга шофёрлар, омборчи

КЕРАК

Меҳнат ҳақи электромонтёрлар учун ишбай ва аккорд-мукофотли; шофёрлар учун вақтбай-мукофотли.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Кичик техник чизмачи-ўймакорлар тайёрлайдиган курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Курсларга Тошкент шаҳрида пропискаси бўлган 8—10 синф ҳажмида маълумотли 17 дан 25 ёшгача бўлган қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8 ой, ҳар ойда 40 сўм стипендия тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Халқобод кўчаси, 8-уй, кадрлар бўлими (9, 11, 19, 21, 49, 51 автобуслар, 2, 16, 25-трамвайларнинг «Урицкий кўчаси» бекати).

Октябрь район халқ маориф бўлими ва маориф ходимларининг район касаба союз комитети, ҳамда 40-ўрта мактаб коллективи шу мактаб ўқитувчиси К. Акбаровга онаси

Ҳамида
ҒАНИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р—00809. Нашр В—2580.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.